

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΚΘ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140 — ΤΗΛ. 718-308 | 1/15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1980 | ΑΡΙΘ. 17-18

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ. — Κ ω ν.
Γ. Μ π ό ν η, Ἀκαδημαϊκοῦ, Ὁμοτ.
Καθηγ. Παν)μίου Ἀθηνῶν, Ἀποστολι-
κοὶ Πατέρες, Ἰγνατίου Ἀντιοχείας Ἐ-
πιστολαί, Β' Μαγνησιεύσιν Ἰγνάτιος.
— Μητρ. Γόρτυνος κ. Θεο-
φίλου, Συμπεράσματα ἀπὸ μιᾶ συζή-
τησι. — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώ-
ρο υ, Πρυτάνεως τοῦ Παν)μίου Ἀ-
θηνῶν, Ἡ ἀρχὴ τῆς ὁλότητος στὸ ὀρ-
θόδοξο μορφωτικὸ ἔργο. — π. Φιλ.
Φάρο υ, Προβλήματα τῆς σύγχρο-
νης οἰκογένειας καὶ ὁ ποιμένας. —
Ἰω. Φουντούλη, Καθηγ. Παν)-
μίου Θεο)κης, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουρ-
γικέσ, κανονικέσ καὶ ἄλλεσ ἀπορίες. —
Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, Ἱερεῖσ
στυλοβάτεσ τοῦ ἑλληνικοῦ Τύπου. —
Μητρ. Σάμου κ. Παντε-
λεήμονοσ, Ἀκολουθεῖ τὰ ἴχνη
τοῦσ. — Μοναχοῦ Θεοκλ.
Διονυσιάτο υ, «Σημεῖον ἀν-
τιλεγόμενον». — Ἰωάννου τῆσ
Κρονστάνδεσ, Τὸ μεγαλεῖο
τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματοσ. — Πρεσβ.
Ἀντ. Ἀλεβιζοπούλο υ,
Ἡ στρατηγικὴ πολέμου τοῦ Μπρούκλιν.
— Ἐπίκαιρα. — Βασ. Μου-
στάκη, Ἐλιθεροὶ παρεῖσακτοὶ. —
Τὸ βιβλίο. — Ε.Π.Λ., Εἰδή-
σεισ πού ἐνδιαφέρουν τοὺσ ἐφημερίοι.

ΕΦΕ

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆσ Ἀποστολικῆσ
Διακονίασ, Ἰασίου 1 — Ἀθῆναι 140.
Προῖστ. Τυπογραφείου Ἰωάννησ Μιχαήλ.
Ἀναστασάκη Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τὶ ἀκριδῶσ εἶν' ὁ σταυρὸσ τοῦ Κυρίου τὸ γνωρίζουν καλὰ ἐκεῖνοι
πού τὸν σηκώνουν. Οἱ ἄλλοὶ φιλολογοῦν μόνο
καὶ φτάνουν νὰ ποῦν πὼσ στὸ σταυρὸ
ἀνθοῦν τριαντάφυλλα. Δὲν μποροῦν νὰ νιώσουν τὸν
ἀγῶνα τῶν σταυρωμένων καὶ δὲν βλέπουν πὼσ στὴν κορφή τοῦ σταυροῦ
εἶν' ἓνα ἀκάνθινο στεφάνι καὶ τὸ ξύλο εἶναι θαμμένο μ' αἷμα. Ἀλλιῶσ
ἡ σταύρωσισ τοῦ Χριστοῦ θὰ ἦταν παιχνίδι. Οἱ σταυρωμένοι μόνο
μποροῦν νὰ μάσ ποῦν γιὰ τὸ μεγαλεῖο τοῦ σταυροῦ, ἐκεῖνοι πού ξέρουν
νὰ χαίρουν στὴ θλιψὴ καὶ νὰ καυχῶνται: «ἐν τῷ σταυρῷ
τοῦ Κυρίου...». Ὅμοσ γιὰ νὰ μὴ σηκώσουν κάποτε οἱ
λαοὶ τὸ σταυρὸ τῆσ σκλαβιάσ καὶ τοῦ ἐξανδραποδισμοῦ, πρέπει νὰ
σηκώσουν τώρα οἱ ἄνθρωποι τὸ σταυρὸ τοῦ Κυρίου. † Δ.

ΣΤΗΡΙΓΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Τοῦ κ. ΑΠ. Ε. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ
Καθηγ. Πανεπ. Θεσσαλονίκης

Μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου οἱ ἐθνικὲς συνειδήσεις τῶν σκλαβωμένων χριστιανῶν κατοίκων τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ἐξασθενοῦν καὶ τελικὰ ἀποναρκῶνονται. Στὴν θέση τους προβάλλει, ἀναπτύσσεται καὶ ἐπιβάλλεται ἡ συνείδηση τοῦ χριστιανοῦ, ἡ ὁποία ὑψώνεται ἀντιμέτωπη πρὸς τὴν συνείδηση τοῦ μουσουλμάνου. Ἔτσι δημιουργεῖται ἐπὶ τουρκοκρατίας μιὰ ὑπερεθνικὴ συνείδηση στὴν Νοτιοανατολικὴ Εὐρώπῃ καὶ στὴν Μικρὰ Ἀσία, ἡ συνείδηση τοῦ χριστιανοῦ.

Ἐκτός ἀπὸ τὸ οἰκουμενικὸ πατριαρχεῖο, στηρίγματα τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἔμμεσα τοῦ ἑλληνισμοῦ εἶναι κατὰ τὴν διάρκειά της τουρκοκρατίας τὰ μοναστικά κέντρα τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ τῶν Μετεώρων... Ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλες μονές, οἱ διασπαρμένες στὸν ἑλληνικὸ χωρὸ ἀπὸ τὰ παλαιὰ χρόνια ἢ οἱ νεοϊδρυμένες, ἀποτελοῦν κέντρα στοιχειώδους παιδείας ἢ καὶ ἐργαστήρια ζωγραφικῆς, ἀντιγραφῆς κωδικῶν κ.λ.

Ἀπὸ τὰ παραπάνω μοναστικά κέντρα προέρχονται διάφοροι μοναχοὶ ἢ ὄσιοι, ποὺ ἀντιμετωπίζουν τὸ κύμα τῶν ἐξωμοσιῶν ποὺ ὀγκύνεται κατὰ τὴν διάρκειά της τουρκοκρατίας. Πρέπει νὰ ὑπογραμμίσωμε τὴν προσφορά δύο μεγάλων ὁσίων τῶν ἀρχῶν τῆς τουρκοκρατίας, τοῦ ὁσίου Διονυσίου ἀπὸ τὴν Σθλάταινα τοῦ Θεσσαλικοῦ Φαναρίου καὶ τοῦ ὁσίου Νικάνωρα ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη, οἱ ὁποῖοι ἔδρασαν κυρίως στὶς βόρειες ἑλληνικὲς χώρες. Ὁ πρῶτος ἀπ' αὐτοὺς ἐμόνασε στὴν μονὴ Φιλοθέου, κατόπιν ἀνακαίνισε τὸ καθολικὸ τῆς μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου Βεροίας καὶ ὕστερα ἀποσύρεται στὸν Ὀλύμπο, ὅπου ἰδρύει τὴν γνωστὴ μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδας καὶ ἐκεῖ περνᾷ τὰ περισσότερα χρόνια τῆς ζωῆς του. Στὴν τελευταία αὐτὴ μονὴ χαρακτηριστικὸ εἶναι ὅτι συχνάζουν Ἕλληνες κλέφτες τοῦ Ὀλύμπου. Ὁ ὄσιος Νικάνωρ πάλιν ἀπομονώνεται σὲ μιὰ ἀπόμερη περιοχὴ τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, νοτίως τῆς Κοζάνης, στὴν ἀριστερὴ ὄχθη τοῦ Ἀλιάκμονα. Ὁδεύοντας πρὸς τὸν τόπο τῆς μόνωσής του κήρυττε ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ καὶ, ὅπως γράφει ἡ «Ἀκολουθία» του, «πολλοὺς ἐστερέωσε πρὸς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν μὲ τὴν γλυκυτάτην διδασκαλίαν του, καὶ μὲ τὸ καλὸν παράδειγμα τῆς ἐναρέτου διαγωγῆς του».

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
ΚΕΙΜΕΝΟΝ
Β'. ΜΑΓΝΗΣΙΕΥΣΙΝ ΙΓΝΑΤΙΟΣ *

Τοῦ κ. ΚΩΝΣΤ. Γ. ΜΠΟΝΗ

Ἀκαδημαϊκοῦ

Ὁμ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

VII. 1. Ὡσπερ οὖν ὁ Κύριος ἄνευ τοῦ Πατρὸς οὐδὲν ἐποίησεν, ἠνωμένος ὢν, οὔτε δι' ἑαυτοῦ οὔτε διὰ τῶν ἀποστόλων· οὕτως μηδὲ ὑμεῖς ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν πρεσβυτέρων μηδὲν πράσσετε· μηδὲ πειράσθε εὐλογόν τι φαίνεσθαι ἰδίᾳ ὑμῖν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ αὐτὸ μία προσευχὴ, μία δέησις, εἷς νοῦς, μία ἐλπίς ἐν ἀγάπῃ, ἐν τῇ χαρᾷ τῇ ἀμώμῳ, ὅ ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός, οὗ ἄμεινον οὐθέν ἐστιν. 2. Πάντες ὡς εἰς ἓνα ναὸν συντρέχετε Θεοῦ, ὡς ἐπὶ ἓν θυσιαστήριον, ἐπὶ ἓνα Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ἀφ' ἐνὸς Πατρὸς προελθόντα
5
10 καὶ εἰς ἓνα ὄντα καὶ χωρῆσαντα.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 146 τοῦ ὅπ' ἀριθ. 13-14 τεύχους.

2. ἠνωμένος ὢν GL: λ. Sfa (g) I 6. ὅ L Ἀντίοχος Ὁμ. 80 (M. 89,1674): εἷς G, ζς Lightf. I 7. οὐθέν: οὐδὲν Zahn I Πάντες LAG: + οὖν G I 8. ἓνα LA: λ. G I Θεοῦ: λ. A I 9. ἐπὶ² L (Cod. Cantabr) Ag (codd. m n): ὡς ἐπὶ GL (cod. Montac) g (codd. c v) l.

(Ἀπόδοσις εἰς ἀπλὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν)

VII. 1. Ὡπως λοιπὸν ὁ Κύριος τίποτε δὲν ἔκαμε χωρὶς τὸν Πατέρα, ἠνωμένος πάντοτε μαζί του, οὔτε ἀφ' ἑαυτοῦ (μόνος του) οὔτε διὰ τῶν ἀποστόλων· ἔτσι καὶ σεῖς νὰ μὴ κάμνετε τίποτε χωρὶς τὸν ἐπίσκοπον καὶ (χωρὶς) τοὺς πρεσβυτέρους· οὔτε νὰ προσπαθήσετε νὰ πράξετε κάτι ποὺ φαίνεται εὐλογον ἰδιαιτέρα σὲ σᾶς, ἀλλὰ (νὰ συνέρχεσθε) ἐπὶ τὸ αὐτὸ (ἔλοι μαζί), ὥστε νὰ γίνεταί μία (κοινὴ) προσευχὴ, μία δέησις, ἓνας νοῦς (μία γνώμη), μία ἐλπίς, μὲ ἀγάπην, μὲ τὴν ἀμωμον (ἀγίαν) χαρὰν ποὺ εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, καλλίτερον τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει τίποτε. 2. Ὅλοι νὰ συντρέχετε (συναθροιζόμενοι) ὡς εἰς ἓνα ναόν, ὡς εἰς ἓνα θυσιαστήριον, εἰς ἓνα Ἰησοῦν Χριστόν, ποὺ προῆλθε (προαιωνίως γεννηθεῖς) ἀπὸ ἓνα Πατέρα καὶ ποὺ εἶναι ἓνας Θεὸς καὶ θὰ μένη (αἰωνίως).

1. Πρβλ. Ἰω. 5,19.30. 8,28. 10,30. 12,49. 5. μία (κοινὴ) προσευχὴ: Πρβλ. Πράξ. 1,15. 2,1. Α' Κορ. 11,20. 14,23. Κλήμ. Ρώμ. 34,7. Βαρν. 4,10. Ἰγνατ., Ἐφ. 13,1. Μαγνησ. 7,1. Φιλαδ. 6,2. 10,1. 8. Πρβλ. Παύλ., Ἐφ. 4,3-6. 9. Πρβλ. Ἰγνατ., Ἐφ. 9,1. Ἰω. 8,42. 13,3. 26,27 ἔ. 17,8. 14,10.12. 14,28. 16,10.17 κ.π.ᾶ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Του Μητρ. Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως
κ. ΘΕΟΦΙΛΟΥ

Μερικά στοιχεία, παρμένα από μια δημόσια συζήτηση, που γίνεται σε μια συγκέντρωση διδασκάλων και καθηγητών, προβληματίζει καλύτερα κι από την καλύτερη διδασκαλία. Από μια συζήτηση κάνουμε τις διαπιστώσεις και καταλήγουμε σε συμπεράσματα. Και τα στοιχεία που παίρνουμε είναι και τα χρώματα που συνθέτουν την εικόνα που μας ενδιαφέρει. Όλους τους γονείς πρέπει να τους ενδιαφέρουν τα προβλήματα που έχουν σχέση με την μόρφωση και με τον σωστό χαρακτήρα. Ποιός δεν θέλει το παιδί του στολισμένο με καλά χαρίσματα; Ποιός δεν κάνει αυτό που μπορεί για να καλλιεργή το παιδί του αυτά τα χαρίσματα; (Το τελευταίο πολλοί το άμφισβητούν. Με αυτούς είμαι κι εγώ όσον αφορά τον αριθμό των γονέων που ασχολούνται συστηματικά με τον τρόπο που μπορεί να αποκτήσει το παιδί καλό χαρακτήρα). Ένα από τα προβλήματα που μας απασχολούνε πρέπει να είναι και το πιστεύω του παιδιού γύρω από την ήθικη. Και το τί κάνει αυτό, πώς και έμεις το βοηθούμε σ' ένα τόσο βασικό θέμα.

Κι έρχομαι και στη συζήτηση για την οποία μιλήσα στην αρχή. Την ημέρα των Τριών Ιεραρχών στην αίθουσα των Κατηχητικών Σχολείων σε μια μικρή επαρχιακή πόλη, μετά τη θεία Λειτουργία, έγινε από τον Μητροπολίτη μια συγκέντρωση των καθηγητών και των διδασκάλων των σχολείων της πόλεως αυτής. Προηγήθηκε μια μικρή δεξίωση κι ακολουθήσε η συζήτηση με θέμα: «Πώς μπορούμε θετικότερα να βοηθήσουμε το παιδί, τον έφηβο, στην κρίσιμη ηλικία του». Βεβαίως, ήταν πιο ειδικό το θέμα κι αφορούσε την τάση μερικώς εφήβων να απελευθερωθούν από τα «ταμπού», από τα «κατεστημένα». Πριν από τη συζήτηση, έγινε μια σχετική πρὸς τὸ θέμα εισήγηση. Αναφέρθηκα πρώτα με λίγα λόγια στο θέμα που θα συζητούσαμε και πρόβαλα μερικά φαινόμενα που κι αυτά μαρτυρούν την κρίση. Στάθηκα σ' ένα θλιβερό φαινόμενο. Στην εικόνα που συνθέτουν οι διάφοροι «γαμπροί» που περιέρχονται κάθε μέρα την ώρα των διαλειμμάτων γύρω από τα σχολεία ή όταν φεύγουν οι μαθητρίες τα βράδια από τα φροντιστήρια. Παρατηρήθη πώς υπάρχει μια μερίδα έξωσχολικών γνωστών τύπων που αποτελούν δημόσιο κίνδυνο με την επικίνδυνη «ρύπανση» που μπορούν να προκαλέσουν σε περιοχές που κινούνται οι μαθητές.

Έλαβαν το λόγο πολλοί καθηγητές και διδάσκαλοι κι εξέθεσαν τις απόψεις τους πάνω σ' αυτό το πρόβλημα. Συμφώνησαν όλοι πώς το σχολείο δεν έχει μεγάλη δυνατότητα και πώς το κράτος δεν δίνει μεγάλη σημασία στο θέμα της ήθικης. Διαπιστώθηκε και μια καθολική αδιαφορία στους ίδιους τους γονείς για τα προβλήματα των παιδιών τους που έχουν σχέση με την βαθύτερη διαπαιδαγώγησή τους. Βλάχιστοι γονείς, παρατηρήθη,

συνεργάζονται με το σχολείο, για την πρόοδο των παιδιών τους. Ανέφεραν καθηγητές και διδάσκαλοι, ότι δεν συγκεντρώνονται ποτέ γονείς όταν καλούνται για να παρακολουθήσουν κάποια όμιλία την οποία προγραμματίζει το σχολείο για να βοηθήσει το σπίτι στα καθήκοντα της μάνας και του πατέρα, που έχουν τότε που μεγαλώνουν παιδιά. Μόνο τότε που καλούνται για να πάρουν τους βαθμούς των παιδιών τους δείχνουν κάποια προθυμία. Κι αυτό συγχύως ή για να καυχηθούν, τότε που το παιδί τους έχει επίδοση καλή στα γράμματα, ή για να παραπονεθούν, τότε που σε κάποιο μάθημα ύστερει.

Αναφέρθη και πώς οι καθηγητές δεν έχουν ούτε μια ώρα στη διάθεσή τους, με το πρόγραμμα που εργάζονται, για τέτοιες διδασκαλίες στην τάξη και πώς δεν στα κέντρα την νύχτα, ώρα περασμένη, και άλλα πολλά. τους μαθητές τους, όταν δεν συμπεριφέρονται καλά έξω από το σχολείο, όταν συχνάζουν σε «στέκια» που κάνουν κακό στα παιδιά, όταν περιφέρονται στο δρόμο και στα κέντρα την νύχτα, ώρα περασμένη, και άλλα πολλά.

Παρατηρήθη ακόμα ότι πολλά από αυτά συμβαίνουν κάτω από τα μάτια του πατέρα ή συνοδευόμενα απ' αυτόν. Όπως και πώς η τηλεόραση συνέβαλε πολύ στην κατάσταση που επικρατεί κι επέδρασε άσχημα στα παιδιά με τον τρόπο που παίρνει συνεντεύξεις και με το είδος των έργων που προβάλλει. Διότι διάφοροι συνεργάτες της ΕΡΤ έρχονται σε επαφή με το κοινό κατά τρόπο, τις περισσότερες φορές, απαράδεκτο. Προϋποθέτουν άνθρωπο που δεν έχει σε υπόληψη την ήθικη, την θρησκεία και γενικά την αρετή. Θεωρούν «απελευθερωμένο» το νέο που έχει σεξουαλικές σχέσεις ολοκληρωμένες από την μαθητική του ζωή.

Μετά το τέλος της συζήτησεως κι έπειτα από την ανταλλαγή των απόψεων καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι πρέπει να προβληματίσουμε τους γονείς των παιδιών, να τους κάνουμε να ενδιαφερθούν και για την βαθύτερη διαπαιδαγώγησή τους, που είναι απαραίτητη για το χαρακτήρα τους, όπως είναι και τα γράμματα για τη μόρφωσή τους. Και να ξεσηκωθούμε όλοι, Εκκλησία και Σχολείο συνεργαζόμενοι και με διάφορες όμιλίες να προσπαθήσουμε μέχρι που να τους κάνουμε να φοβηθούν. Όλοι τέλος συμφωνήσαμε πώς είναι καιρός να προσέξουμε περισσότερο και σοβαρά την ήθικη στα παιδιά μας και πώς αυτό θα το πετύχουμε με τη δική μας προσήλωση στην ήθικη και στην καθαρότητα. Και πώς αυτό θα μας κάνει να επιστρατευθούμε για να αγαπήσουν και τα παιδιά μας την αρετή.

Και βρήκαμε και σαν ένα τρόπο για να προβληματίσουμε τους υπεύθυνους γονείς, να δώσουμε κι αυτά τα στοιχεία στην δημοσιότητα.

Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΟΛΟΤΗΤΟΣ ΣΤΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

«Τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστὸς»
(Κολ. γ', 11).

Ἡ νεανική ψυχὴ ἐκδηλώνεται μὲ μιὰ ποικιλία μορφῶν μέσα σὲ μιὰ «πλουραλιστικὴ» κοινωνία, ποὺ μεταβάλλεται συνεχῶς. Παρὰ ταῦτα ἔχει μερικὰ σταθερὰ ἐκλεκτὰ εἰδολογικὰ στοιχεῖα, πάνω στὰ ὁποῖα θὰ ἔπρεπε νὰ οἰκοδομηθῆται τὸ κατηχητικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας καὶ γενικώτερα ἡ ποιμαντικὴ τῆς φροντίδα γιὰ τοὺς νέους.

Ὅσον ἀφορᾷ στὴν ποικιλομορφία τῶν νοσηρῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα παρατηροῦνται στὴ ζωὴ μεγάλης μερίδος τῆς νεολαίας, πρέπει νὰ συνειδητοποιηθῆ, ὅτι αὐτὴ σὲ ἐσχάτῃ ἀνάλυση ἀνάγεται σὲ ἓνα κύριο γενεσιουργὸ αἴτιο. Τὸ αἴτιο αὐτὸ εἶναι ὄχι ἡ ἀπουσία ἀπ' τὴν νεανικὴ ζωὴ ἐκλεκτῶν μορφολογικῶν αἰτημάτων ἢ μορφωτικῶν καθ' ἕλην ἀγαθῶν, ἀλλὰ ἡ ἔλλειψη ἀναγωγῆς αὐτῶν σὲ ἓνα ἐνιαῖο κέντρο, τὸ ὁποῖο θὰ ρυθμίσει κατὰ τέτοιον τρόπο τὴν ψυχολογικὴ ὑφὴ καὶ συνανάπτυξη ἢ συνεκδήλωση τῶν διαφορῶν προδιαθέσεων καὶ ροπῶν τῶν νέων, ὥστε νὰ μὴ καλλιεργῆται καὶ ἀναπτύσσεται ἡ μιὰ ὑπερτροφικὰ πρὸς ζῆμια τῶν ἄλλων, ἀλλὰ νὰ συναναπτύσσονται ὅλες κατὰ τρόπον ἰσόρροπο καὶ μάλιστα ἀνταποκρινόμενο στὴν ἱεραρχικὴ κλίμακα τῶν ἀξιῶν. Ἡ ὑπεραξία, ἡ ὁποία αἰχμαλωτίζει τὴν ψυχὴ τῶν νέων, δὲν εἶναι συχνά, ὅπως θὰ ἔπρεπε, τὸ ἐνιαῖο αὐτὸ ρυθμιστικὸ καὶ ἐνοποιὸ κέντρο, ἀλλὰ ἔχει τὸν χαρακτήρα νεοπλασματος, τὸ ὁποῖο μὲ τὴν ὑπερτροφικὴ του ἀνάπτυξη μέσα στὴν νεανικὴ ψυχὴ ὁδηγεῖ τὰ λοιπὰ ἔμφυτα ἀξιολογικὰ αἰτήματά της σὲ ἀτροφία καὶ μαρασμό.

Τὸ ἐνοποιὸ αὐτὸ πνευματικὸ κέντρο δημιουργεῖται ἀκριβῶς μὲ τὸ ὑγιὲς ὀρθόδοξο μορφωτικὸ ἔργο. Τὸ ἔργο τοῦτο, ὁδηγώντας σὲ προσωπικὴ κοινωνία μὲ τὴν μυστικὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, ἀναμοχλεύει τὰ ἔσχατα ὀντολογικὰ βάθη τοῦ ἀνθρώπου, ἐκκολάπτει τὸν ἐσώτατο πυρῆνα τῆς προσωπικότητος, προκαλεῖ πυροδότηση, ἀναζωπύρωση καὶ ἀνάφλεξη ὅλων τῶν ἐμφύτων καὶ μυχιῶν ἀξιολογικῶν πόθων τῆς ψυχῆς καὶ συνενώνει αὐτούς σὲ μιὰ δυναμικὴ ἱεραρχικὴ τάξη καὶ ἀδιάσπαστη ὀ λ ό τ η τ α, μέσα στὴν ὁποία οἱ μερικώτεροι ἀξιολογικοὶ σκοποὶ (θεωρητικοὶ ἢ ἐπιστημονικοὶ, αἰσθητικοὶ, κοινωνικοὶ, ἠθικοὶ, ἀκόμη καὶ οικονομικοὶ) ὑποτάσσονται σὲ μιὰ θεμελιώδη καὶ ἐνοποιὸ ἀρχὴ καὶ κατεύθυνση καὶ σὲ ἓνα σύνθημα: «Τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστὸς» (Κολ. γ', 11). Ἔτσι δη-

μιουργεῖται στὴν ζωὴ τὸ μέτρο, ἡ πειθαρχία, ἡ τάξη, ἡ ἐνότητα, ὁ ρυθμός.

Τὰ λεχθέντα ἐξηγοῦν γιατί ἡ Κατηχητικὴ ἢ ἡ Θεωρία τοῦ χριστιανικοῦ μορφωτικοῦ ἔργου πρέπει νὰ τονίσει τὴν μεγάλη σημασία, τὴν ὁποία ἔχει μέσα στὸ κατηχητικὸ καὶ παιδαγωγικὸ ἔργο ἡ $\chi\rho\eta\sigma\eta\tau\eta\varsigma\ \acute{\alpha}\rho\chi\eta\varsigma\ \tau\eta\varsigma\ \acute{\omicron}\lambda\acute{o}\tau\eta\tau\omicron\varsigma$.

Σύμφωνα πρὸς τὴν ἀρχὴ αὐτὴ τὸ μορφωτικὸ ἔργο δὲν πρέπει νὰ προσφέρῃ τὰ ἐκάστοτε νέα ἐπὶ μέρους μορφωτικὰ στοιχεῖα μὲ τὴν προσθήκη αὐτῶν ἀπλῶς στὰ προηγούμενα καὶ μὲ τὴν δημιουργία ἐνὸς μηχανικοῦ ἀθροίσματος, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὀρμᾶται ἀπ' τὸ ὀ ρ γ α ν ι κ ὸ ὀ λ ο τ ῶ ν μ ο ρ φ ω τ ι κ ῶ ν ἰ δ ε ω δ ῶ ν, γιὰ νὰ παρουσιάσῃ τὰ ἐπὶ μέρους μορφωτικὰ στοιχεῖα σὲ ἐπαλλήλους ὁμοκέντρους κύκλους, οἱ ὁποῖοι ὀλονὲν καὶ περισσότερο εὐρύνονται καὶ πλουτίζονται ἀνάλογα πρὸς τὴν ἡλικία ἢ τὴν πνευματικὴ κατάστασι ἐκείνων, ποὺ διαπαιδαγωγοῦνται καὶ μορφώνονται. Ἡ ὑγιὲς ἀγωγή ἔχει πάντοτε ἐξ ἀρχῆς μπροστὰ στὰ μάτια της τὴν ἐνιαῖα ἀρχὴ καὶ κατεύθυνση, ἡ ὁποία ὑπάρχει μέσα στὸ ὄλο.

Τὰ διάφορα μορφωτικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα παρέχονται ὑπὸ τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς ἀγωγῆς, πρέπει νὰ ἔχουν ἐνιαῖα κατεύθυνση. Παρὰ τὴν μορφολογικὴ ποικιλία τῶν ἀνάλογα πρὸς τὴν ἡλικία καὶ τὸν βαθμὸ τῆς ὀρμότητος τῶν νέων, τὰ στοιχεῖα αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ μοιάζουν πρὸς διάφορα δέντρα, ποὺ εἶναι χωρισμένα τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, μὰ πρέπει νὰ συναποτελοῦν τοὺς κλάδους ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πνευματικοῦ δέντρο, ποὺ ἀναπτύσσονται σὲ ἀλληλοδιάδοχα στάδια ἀναπτύξεως ἀπ' τὴν ἴδια ρίζα καὶ ἀπ' τὸν ἴδιο κεντρικὸ κορμό, μὲ τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ συνδέονται ὀργανικὰ καὶ ἀπ' τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ ἀντλοῦν τοὺς ζωτικὸς χυμοὺς τους.

Ὅλες οἱ ὀρθόδοξες μορφωτικὲς προσπάθειες πρέπει νὰ ἐμψυχώνονται ἀπὸ ἐνιαῖο νόημα καὶ ἓνα σκοπὸ καὶ νὰ ὀδηγοῦν τοὺς διαπαιδαγωγουμένους εἰς «μέθεξιν» τῆς μυστικῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, στὸ νὰ «μορφωθῆ ὁ Χριστὸς ἐν ἡμῖν» (Γαλ. δ', 19), στὸ νὰ μεταμορφωθῆ «τῆ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς ἡμῶν» (Ρωμ. ιβ', 2), στὸ νὰ μετασχηματισθῆ «τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ» (Φιλίπ. γ', 21· πρὸβλ. Ρωμ. ἡ', 29· Φιλίπ. γ', 10).

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΠΟΙΜΕΝΑΣ

Τοῦ π. ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΦΑΡΟΥ

Ἡ ἀνάπτυξη τῆς σύγχρονης ἀστικῆς οἰκογένειας ἔχει ὑποσκάψει ἀποφασιστικά τὸ θεσμό τῆς οἰκογένειας καὶ τῆς ἔχει δημιουργήσει προβλήματα, γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ὁποίων χρειάζεται μιὰ συστηματικὴ προπαρασκευή.

Ὁ παπὰς τοῦ παρακάτω διαλόγου καταλαβαίνει πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ σύγχρονα οἰκογενειακὰ προβλήματα, ἀλλὰ τὸν χαρακτηρίζει ἕνας δογματισμὸς ποὺ μειώνει τὴν ποιμαντικὴ του ἀποτελεσματικότητά.

Π ρ ὄ τ η σ υ ν ἄ ν τ η σ η : Γυναίκα ἡλικίας 45 - 50 ἐτῶν. Παντρεμένη, μὲ ἕνα γιό καὶ δύο ἐγγόνια.

Π ρ ὅ θ λ η μ α : Ἡ γκρίνια τοῦ ἀνδρα τῆς, ἐπειδὴ ὁ γιός τους πῆρε γυναίκα ποὺ τὴν διάλεξε μόνος του.

Ἱερεὺς : Καλημέρα σας, εἶμαι ὁ ἱερεὺς ποὺ ἐπισκέπτομαι τὴν πτέρυγα αὐτὴ μιὰ φορά τὴν ἐβδομάδα. Μπορῶ νὰ καθήσω;

Ἀσθενής : Περάστε, πάτερ.

Ἱερ. : Πῶς αἰσθάνεσθε;

Ἀσθ. : Ἀρκετὰ καλά. Ἐνα μικρὸ καυγαδάκι στὸ σπίτι καὶ μετὰ βρέθηκα ἐδῶ στὸ Νοσοκομεῖο μὲ δευτέρου ἔμφραγμα. Πιστεύω ὅμως ὅτι θὰ τὸ ξεπεράσω.

Ἱερ. : Εἶπατε καυγαδάκι. Τί ἐννοεῖτε μ' αὐτό;

Ἀσθ. : Ὁ σύζυγός μου εἶναι ἀρκετὰ εὐκατάστατος ἄνθρωπος καὶ καλός, ἄς ποῦμε. Ἐχει ἕνα ἐλάττωμα ὅμως· θέλει ὅ,τι λέει αὐτὸς νὰ γίνεταί. Ἀλλ' αὐτό, ὅπως καταλαβαίνετε, δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ. Ἐχω ἀρκετὰ ὑποφέρει μαζὶ του στὴ ζωὴ μου, ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ ἐλαττώματος. Ἐχουμε ἀποκτήσει ἕνα ἀγόρι. Σήμερα εἶναι 27 ἐτῶν ἄνδρας καὶ ἔχει καὶ δύο παιδάκια. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ὅμως ποὺ παντρεύτηκε μέχρι σήμερα εἶναι τὰ δυσκολότερα χρόνια τῆς ζωῆς μου μὲ τὸν ἄνδρα μου. Καὶ τοῦτο διότι ὁ γιός μας πῆγε καὶ παντρεύτηκε μιὰ κοπέλλα ποὺ τὴν ἀγάπησε καὶ δὲν εἶχε οὔτε τὰ ρούχα τῆς. Ὁ πατέρας του προσπάθησε νὰ τὸν χωρίσῃ μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι δὲν εἶναι γιὰ τὴ δικὴ μας κοινωνικὴ θέση. Ὁ γιός ὅμως οὔτε ποὺ τὸν ἄκουσε. Ἐκανε αὐτό

ποὺ ἤθελε καὶ ἔτσι ἡ ζωὴ στὸ σπίτι εἶναι ἀφόρητη. Ἀπὸ τὸ πρῶτο ποὺ θὰ σηκωθῆ μέχρι τὸ βράδυ, ὁ σύζυγός μου ὅλο γκρινιάζει γι' αὐτὸ τὸ θέμα. Ἐτσι λοιπὸν προχτές ποὺ ἀρπαχτήκαμε γι' αὐτὸ τὸ θέμα, τόσο πολὺ ταράχτηκα, ὥστε βρέθηκα στὸ νοσοκομεῖο μὲ δευτέρου ἔμφραγμα.

Ἱερ. : Τὸ πρῶτο ἔμφραγμα τὸ εἶχατε πάθει σὲ παρόμοια περίπτωση;

Ἀσθ. : Τὸ πρῶτο ἔμφραγμα τὸ ἔπαθα ὅταν παντρεύτηκα.

Ἱερ. : Σεῖς φέρατε ἐμπόδια γι' αὐτὸν τὸν γάμο;

Ἀσθ. : Νὰ σᾶς πῶ. Ἐχω μιὰ ἀδυναμία μὲ τὸ παιδί μου καὶ δὲν τοῦ ἔφερα ἐμπόδια. Τοῦ εἶπα «μὲ τὴν εὐχή μου» νὰ τὴν πάρῃς, ὅποια κι ἂν εἶναι.

Ἱερ. : Δὲν νομίζετε ὅτι μ' αὐτὴ σας τὴ θέση ἐκθέσατε τὸ σύζυγό σας στὰ μάτια τοῦ παιδιοῦ σας;

Ἀσθ. : Ὁχι, καθόλου. Ἀλλωστε μὲ τὸ παιδί μου ἔχω σύνδεσμο μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ σύζυγό μου. Μὲ καταλαβαίνει περισσότερο καὶ μπορῶ καὶ συζητῶ μαζὶ του.

Ἱερ. : Δηλαδή ὁ σύζυγος εἶναι σὲ δευτερότερη θέση ἀπὸ τὸ γιό μέσα στὴν καρδιά σας;

Ἀσθ. : Γιὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινής, ναι.

Ἱερ. : Νομίζω ὅτι αἰτία ποὺ πάθατε καὶ τὰ δύο ἔμφραγματα δὲν εἶναι ἡ γκρίνια τοῦ συζύγου σας, ἀλλὰ

Συνέχεια στὴ σελ. 186

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ*

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

384. Βρέφος ἄμα τῆ γεννήσεϊ του ἔχον ἀνάγκην περιορισμοῦ πρὸς θεραπείαν πέραν τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν, πότε λαμβάνει σαραντισμὸν καὶ πῶς; Κεχωρισμένως ἢ μετὰ τῆς μητρὸς του; (Ἐρώτησι Αἰδεσιμ. Χρυσ. Παπαδοπούλου).

Ἡ ἀκολουθία τοῦ σαραντισμοῦ τοῦ βρέφους ἔχει ὡς σκοπὸν, ὅπως εἶδαμε, τὴν εἰσοδὸν τοῦ στόν γὰρ τοῦ Κυρίου γιὰ νὰ προσφερθῆ ὡς «δῶρον» στὸ Θεό. Ἐπομένως εἶναι ἀδιανόητο νὰ τελεσθῆ ἐκτὸς τοῦ ναοῦ, στὸ σπίτι, στὴν κλινικὴ ἢ ὅπουδήποτε ἄλλου. Ὁ ἐκκλησιασμός τοῦ παιδιοῦ δὲν εἶναι μιὰ τυπικὴ τελετὴ, ἀλλὰ μιὰ οὐσιαστικὴ λειτουργικὴ πράξι. Ἄν ὅμως τὸ βρέφος εἶναι περιορισμένο γιὰ θεραπεία ἢ καὶ εἶναι ἄρρωστο, φυσικὰ θὰ εἶναι ὄχι μόνο ἀδύνατο, ἀλλὰ καὶ ἀπάνθρωπο νὰ ὀδηγηθῆ στὸν γὰρ μὲ ἄμεσο κίνδυνο γιὰ τὴν υἰεῖα του. Τὸ ἴδιο θὰ ἔλεγα καὶ γιὰ τὴν περίπτωσι πού οἱ καιρικὲς συνθήκες σὲ καιρὸ χειμῶνος εἶναι ἐξαιρετικὰ δυσμενεῖς καὶ ἀκατάλληλες γιὰ τὴν ἔξοδο τοῦ νηπίου ἀπὸ τὸ σπίτι. Ὁ ἀριθμὸς τεσσαράκοντα τῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς γεννήσεως εἶναι βέβαια ἕνας ἱερὸς ἀριθμὸς ἡμερῶν, καθγιασμένος ἀπὸ τὴν πράξι τοῦ Κυρίου καὶ ἀπὸ τὴν παράδοσι τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπὸ κανονικὲς περιστάσεις ἢ ἀκολουθία τοῦ σαραντισμοῦ τελεῖται στὶς σαράντα ἀκριβῶς ἡμέρες ἀπὸ τὴν γέννησι τοῦ παιδιοῦ. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ξεχνᾶμε ὅτι ἡ πράξι τῆς Ἐκκλησίας εἶναι κατ' ἐξοχὴν φιλόανθρωπος καὶ ἀποβλέπει στὸν ἄνθρωπο καὶ ὄχι στὸ Σάββατο, τὸ ὁποῖο ἔγινε γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ ὄχι ὁ ἄνθρωπος γιὰ τὸ Σάββατο (Μάρκ. 6' 27). Ὁ ἀριθμὸς σαράντα δὲν εἶναι μαγικός, ἀλλὰ συμβολικός. Γιὰ ἐκτάκτους λόγους εἶναι αὐτονόητη ἢ ἀναβολὴ τοῦ σαραντισμοῦ τοῦ βρέφους ἢ ἀκόμη καὶ ἡ ἐπιτάχυνσί του, ὅπως εἶδαμε σὲ προηγούμενες ἀπαντήσεις. Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς τῆς συγκρούσεως οὐσίας καὶ τύπου τηροῦμε τὴν οὐσία, τὴν προσφορὰ τοῦ βρέφους στὸ Θεό, καὶ ὄχι τὸν τύπο τῶν σαράντα ἡμερῶν. Ἄν οὐσία καὶ τύπος συμβαδίζουν, αὐτὸ εἶναι τὸ ἀριστό.

Νομίζω πῶς εἶναι εὐλόγο τὸ ἴδιο νὰ ἰσχύσῃ καὶ ἀπὸ τὴν ἀντίστροφον πλευρὰ, ἂν δηλαδὴ ἡ μητέρα τοῦ βρέφους ἐμποδίζεται γιὰ λόγους υἰεῖας νὰ προσέλθῃ στὸν γὰρ τὴν τεσσαρακοστὴ ἡμέρα. Τότε βρέφος καὶ μητέρα θὰ ἐκκλησιασθῶν κατ' οἰκονομίαν λίγο ἀργότερα.

Ἄν πάλι ἡ ἀποκατάστασι τῆς υἰεῖας τοῦ βρέφους ἢ τῆς μητέρας χρονίζῃ, τίποτε δὲν ἐμποδίζει τὴν τελεσι τῆς ἀκολουθίας χωριστὰ γιὰ τὴν μητέρα καὶ χωριστὰ γιὰ τὸ βρέφος. Τότε, στὴν μὲν πρώτη περίπτωσι θὰ διαδιασθῶν μόνο οἱ δύο πρώτες εὐχὲς καὶ θὰ γίνῃ ἀπόλυσι, στὴ δὲ δευτέρα οἱ δύο ἐπόμενες καὶ θὰ γίνῃ ὁ ἐκκλησιασμός τοῦ βρέφους. Ἡ ἀκολουθία τοῦ σαραντισμοῦ, ὅπως εἶδαμε, ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο τμήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ πρῶτο ἀφορᾷ στὴ γυναῖκα καὶ τὸ δεύτερο στὸ παιδί. Ἴσως ὅμως θὰ εἶναι προτιμώτερο σὲ περίπτωσι ἀνάγκης νὰ ἀναβάλλεται ἡ τελεσι τῆς καὶ νὰ τελεῖται ἀργότερα συγχρόνως καὶ στοὺς δύο καὶ τοῦτο γιὰ τὴν ἀποφυγὴ συγχύσεων.

385. Μερικὲς γυναῖκες ἔρχονται στὸν ἱερέα εἴκοσι ἢ μέρες μετὰ τὸν τοκετὸ καὶ ζητοῦν «μισὸ σαραντισμό». Τί πρέπει νὰ κάμωμε στὴν περίπτωσι αὐτῆ; (Ἐρώτησι Αἰδεσιμ. Ν. Π.).

Ἡ παλαιὰ ἐκκλησιαστικὴ πράξι δὲν γνωρίζει παρόμοιες εὐχὲς, ἐκτὸς μόνο ἀπὸ τίς εὐχὲς τῆς ὀγδόης ἡμέρας καὶ τῆς τεσσαρακοστῆς, πού ἀφοροῦν ἢ μὲν πρώτη στὴν ὀνοματοδοσίᾳ, ἢ δὲ δευτέρα στὸν ἐκκλησιασμὸν τοῦ βρέφους. Ὅταν κατόπιν ἐπαγγέλθῃ οἱ περὶ ἀκαθαρσίας τῆς λεχοῦς ἀντιλήψεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀνεπτύχθη ὀλόκληρο σύστημα εὐχῶν γιὰ τὴν πρώτη καὶ τεσσαρακοστὴ ἡμέρα, πού ἀφοροῦν στὸν καθαρισμό τῆς λεχοῦς. Γι' αὐτὰ μιλήσαμε σὲ παλαιότερες καὶ σὲ πρόσφατες ἀπαντήσεις.

Καὶ ἡ εὐχὴ ὅμως τῆς ὀγδόης ἡμέρας δὲν ἔμεινε ἀμέτοχη ἀπὸ παρόμοια στοιχεῖα. Ἔτσι σὲ χειρόγραφα πού γράφηκαν γύρω στὸν ΙΕ' αἰῶνα (Ἀθηνῶν 94, S. 724, Κουτλουμουσίου 341, Μετοχίου Παν. Τάφου Κων) λεως 8) 182, Παντοκράτορος 149, Πάτμου 689, Πατριαρχ. Ἀλεξανδρείας 1070) 207, Σινᾶ 968, 988 κ.ἄ.) παρατηρεῖται μιὰ τάσι ἀναπτύξεως τῆς εὐχῆς αὐτῆς σὲ ἀκολουθία, μὲ τὴν προσθήκη στοιχείων πού προέρχονται εἴτε ἀπὸ τὴν ἀκολουθία εἰς λεχῶ εἴτε ἀπὸ τὸν σαραντισμό. Ἔτσι, μεταξὺ τῶν ἄλλων, προστίθεται καὶ μιὰ εὐχὴ, πού ἀφορᾷ κατ' ἄλλα μὲν χειρόγραφα στὴ μαῖα, πού ἔφερνε τὸ παιδί στὸν γὰρ καὶ πού ἔθεωρετο καὶ

Συνέχεια στὴ σελ. 186

Ίερείς στυλοβάτες του ἑλληνικοῦ Τύπου

Τοῦ κ. Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

Δὲν θὰ μιλήσουμε ἐδῶ γιὰ τοὺς ἱερεῖς ἐκδότες καὶ συντάκτες ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν ἐκκλησιαστικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ περιεχομένου. Αὐτὸ εἶναι ἓνα ἄλλο μεγάλο θέμα. Θὰ μᾶς ἀπασχολήσουν σήμερα οἱ ἱερεῖς ποὺ διακρίθηκαν στὸν ἑλληνικὸ Τύπο γενικὰ καὶ μάλιστα στὰ πρῶτα κρίσιμα θήματα του, ποὺ ὅπως εἶναι γνωστὸ ἐγιναν πρὶν τὴν Ἐπανάσταση, ἔξω ἀπὸ τὸν τουρκοκρατούμενο ἑλλαδικὸ χῶρο, στὴ Βιέννη τῆς Αὐστρίας.

Καὶ πρῶτα πρέπει νὰ ἀναφέρουμε τὸν Νεόφυτο Δούκα, ποὺ ἀποπειράθηκε νὰ ἐκδώσῃ ἑλληνικὴ ἐφημερίδα στὰ 1804 στὴ Βιέννη, ὅπου ἦταν ἐφημέριος τοῦ ἑλληνικοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Δὲ μπόρεσε ὅμως νὰ πετύχῃ τὸν σκοπὸ του, γιατί ἦταν ἀκόμη νωπὸ τὸ κλείσιμο τῆς «Ἐφημερίδος» τῶν Μαρκίδων Πούλιου καὶ τὰ γνωστὰ γεγονότα, ποὺ ὀδήγησαν στὸ τέλος τοῦ Ρήγα (βλ. Γ. Λαζου: Ὁ ἑλληνικὸς Τύπος τῆς Βιέννης ἀπὸ τοῦ 1784 μέχρι τοῦ 1821, Ἀθήνα: 1961, σσ. 73-74). Ἡ αἴτηση τοῦ Δούκα εἶχε ὑποβληθῆ στὴν Κυβέρνηση τῆς Κάτω Αὐστρίας στὶς 28 Ἰουλίου 1804 (βλ. παρ., σελ. 72) καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι πῆρε στὶς 2 Σεπτεμβρίου χωρὶς ἐπιφύλαξη ἄδεια ἐκδόσεως ἀπὸ τὸ Γερμανικὸ Πρακτορεῖο Ἐφημερίδων, τελικὰ δὲν ἐγίνε δεκτὴ, γιατί ἀντέδρασε ἡ Ἀστυνομία καὶ ὁ Μέττερνιχ!

Φαίνεται ὅτι ἦταν παράδοση γιὰ τοὺς ἐφημερίους τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Βιέννης νὰ ἀσχολοῦνται μὲ τὸν Τύπο. Ἔτσι καὶ ὁ Ἄνθιμος Γαζής, ἀρχιμανδρίτης καὶ λόγιος (βλ. σχετικὰ Ἰ. Μ. Χατζηφώτης: Ἄνθιμος Γαζής, Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἐστίας» 1969), ἐφημέριος καὶ αὐτὸς στὸν ἴδιον ναό, προχώρησε στὰ 1811 στὴν ἐκδοση τοῦ «Ἐρμού τοῦ Λογίου», ποὺ ὑπῆρξε τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ περιοδικὸ μὲ χαρακτηριστὰ Φιλολογικὸ (εἶχε ὑπότιτλο: «Ἡ Φιλολογικαὶ Ἀγγελία»). Τὸ περιοδικὸ αὐτὸ, ποὺ τυπωνόταν «ἐκ τῆς τυπογραφίας τοῦ Ἰω. Βαρθολ. Τζβεκίου, πρῶην Βενδῶτου» ἔδρανε ὡς τὸ 1821 μὲ μιὰ διακοπὴ τὸ 1814 - 1816. Στὴ δευτέρα περίοδό του τὸ διηύθυναν ὁ Θεόκλητος Φαρμακίδης, ποὺ ἀνέπτυξε στὴν μετεπαναστατικὴ Ἑλλάδα ἔντονη ἐκκλησιαστικὴ δράση καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Κοκκινάκης (βλ. Αἰκατερίνης Κουμαριανοῦ: Ἀόγιος Ἐρμῆς, ἀνάτυπο ἀπὸ τὶς «Ἐποχές», Ἀθήνα 1964).

Ἰδίως γιὰ τὴ δευτέρα περίοδο τῆς ἐκδόσεώς του, ὁ Κ. Θ. Δημαρᾶς ἔχει παρατηρήσει:

«Σ' ὄλο αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ «Ἀόγιος Ἐρμῆς» παρακολουθεῖ τὰ πνευματικὰ πράγματα τῆς Δύσης, εἶναι πολὺτιμος ἀγωγὸς τῶν ἐπιστημονικῶν πραγμάτων τῆς Εὐρώπης πρὸς τὴν Ἑλλάδα, καὶ στάθηκε τὸ ὑπόδειγμα γιὰ τὰ ἄλλα παρόμοια προεπαναστατικὰ δημοσιεύματα. Δὲν μᾶς εἶναι εὐκόλο νὰ σταθμίσουμε τὴν ἄμεση συμβο-

λή του στὴν νεοελληνικὴ ἀνακαίνιση, γιατί μερικὲς ἐνδείξεις κινοῦν τὴν ὑπόνοια ὅτι ἡ κυκλοφορία του ἦταν πολὺ μικρὴ πάντως ὅμως μὲ τὰ ἐνδιαφέροντα ὅσα ἀνεμόχλευε, φθάνοντας ὅπωςδήποτε στὰ χέρια τῶν ἐπαγγελματιῶν λογίων, προσέφερε μέγιστες ὑπηρεσίες στὸν νέο ἑλληνισμό» (Ἱστορία τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, «Ἰκαρος», σελ. 202).

Πραγματικὰ ἡ ἀπήχηση τῶν διαφωτιστῶν δὲν μπόρεσε νὰ ἀγγίξῃ τὸν ἑλληνικὸ λαό, ποὺ ἔμεινε προσκολλημένος στὴ γνήσια μεταβυζαντινὴ (ρωμαϊκία) παράδοσή του. Κι ἂν ἡ Βαυαρικὴ βασιλεία (ὅπου πάλι ὁ Φαρμακίδης ἐπαίξε σπουδαῖο ρόλο) ἐπέφερε ρωγμὲς στὴν παράδοση αὐτὴ καὶ ἔφερε τὴ νόθευση, ὁ ὀρθόδοξος λαὸς μᾶς ξαναβρῆκε τὶς ρίζες του καὶ στὸ μεγαλύτερο τμήμα του διατήρησε τὴν ἀνατολικὴ αἴσθηση καὶ ιδιοσυγκρασία του καὶ τὶς ἀνάλογες πνευματικὲς ἐκφράσεις τους (βλ. Ν. Β. Τωμαδάκη: «Κλασικισμός, Διαφωτισμός καὶ Ἀδελφότητα Κοραΐς», Μνημοσύνη, 6. (1977), σσ. 94-116). Ἀνεξάρτητα ἀπὸ αὐτά, ἡ ἐκδοση ἐντύπων στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀπὸ Ἑλληνας ἦταν σπουδαία ὑπόθεση. Ἡ ἀπαρχὴ τοῦ ἑλληνικοῦ Τύπου, ποὺ ἡ σημασία του γιὰ τὴ νεώτερη ἱστορία μας ὑπῆρξε πολυδιάστατη.

Ὁ Θεόκλητος Φαρμακίδης συνέχισε τὴ δημοσιογραφικὴ του δραστηριότητα στὴν Ἑλλάδα. «Ἐχων, γράφει ὁ Ν. Θ. Παπαλεξάνδρου, μεγάλην πείραν, ἀπὸ τὰς προηγηθείσας δημοσιογραφικὰς ἀσχολίας του, ὠργάνωσε ἄριστα τὰ τῆς ἐφημερίδος, ἡ ὁποία ἔλαβε τὸν τίτλον «Γενικὴ Ἐφημερίς τῆς Ἑλλάδος» (Φρούρια Ἐλευθερίας. Ὁ ἑλληνικὸς Τύπος πρὸ καὶ κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 21, ἔκδ. ΕΣΗΕΑ, 1971, σελ. 138).

Ἀπὸ τότε ὡς σήμερα, θετικὴ ὑπῆρξε πάντοτε ἡ ἀνάμειξη τοῦ κλήρου μας στὴν ἑλληνικὴ δημοσιογραφία, συνήθως μὲ στῆλες οἰκοδομῆς, τὶς ὁποῖες διέκρινε πάντοτε προσήλωση στὴν ὀρθόδοξὴ πίστη μας καὶ ὑψηλὴ πνευματικότης. Δὲν ἔλειψαν, ὡστόσο, καὶ οἱ δημοσιογράφοι κληρικοί, ἰδίως στὸ ἐξωτερικόν, ὅπου καὶ πάλι ἀνέλαβαν τὴν προσπάθεια νὰ ὑπηρετήσουν τὴν πατρίδα καὶ τὴν ὁμογένεια μὲ ἐφημερίδες καὶ περιοδικά. Ἀναφέρω χαρακτηριστικὰ τὸν Πρωτοερέα Δημήτριον Καλλιμάχο, ποὺ ἴδρυσε τὸ 1915 στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες μαζί μὲ ἓνα μεγαλέμπορο, τὸν Τατάνη, τὸν «Ἐθνικὸ Κήρυκα», ἡμερήσια ἑλληνικὴ ἐφημερίδα μὲ μεγάλο κύρος καὶ κυκλοφορία, ποὺ θρῖσκειται στὴ ζωὴ ὡς σήμερα. Ὁ Καλλιμάχος ὑπῆρξε ἡ ψυχὴ τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς καὶ τῶν παραρτημάτων της (βλ. Ἡλία Κ. Ζιώγα: Πρωθ. Δημήτριος Καλλιμάχος (1879-1963), ὁ Κοσμάς Αἰτωλὸς τῆς Ἀμερικῆς, ἐκδοση περ. «Κρίκου» τοῦ Λογδίνου, 1975).

Τοῦ Μοναχοῦ ΘΕΟΚ. ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΟΥ

Ὁ Μοναχισμός, λόγῳ τῆς ὑφέσεως τοῦ θρησκευτικοῦ βιώματος, κατέστη «σημεῖον ἀντιλεγόμενον» μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ ὀδυνηρότερον εἶναι, ὅτι καὶ ὁ θεολογῶν κληρὸς οὐδεμιᾶς ἀξιοῖ τιμῆς τὸ μοναστικὸν ἰδεῶδες, διότι ὑπερετίμησε τὴν ἐξωτερικὴν λεγομένην γνώσιν καὶ ἠγνόησε τὴν ἐσωτερικὴν σοφίαν, ἣτις ἀποτελεῖ τὸν χαρακτήρα τοῦ χριστιανισμοῦ. Θρησκεία, ἣτις περιορίζεται εἰς τὸν ἐγκέφαλον, δὲν εἶναι θρησκεία. Πολλῶ δὲ μάλλον, ὅταν πρόκειται περὶ τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ, ἣτις ἐκρέμασε—κατὰ τὴν φράσιν τοῦ ἰδίου—ἀπαντα τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆν καρδίαν, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ θεῖον τῆς ἀγάπης συναίσθημα. Ὁ Μοναχισμός ἀποτελεῖ ἰδιότυπον θεσμόν, ὅστις ἐκπηγάζει μὲν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐξωτερικῶς διακόπτει ἐξ ἀνάγκης τὴν μετ' αὐτῆς συνεργασίαν. Ὑπογραμμίζω τὴν λέξιν ἐξωτ ε ρ ι κ ῶ ς, διότι ὁ ἐσωτερικὸς δεσμός, ὃχι μόνον παραμένει, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πλεῖον σφίγγεται διὰ τῆς ἀναπτυσσομένης ἀγάπης. Ἐπίσης, ἐπειδὴ φυσικῶς ἀπομακρύνεται ἐκ τῶν θορύβων, διασπᾷ τὰς σχέσεις καὶ μὲ τὴν κοσμικὴν κοινωνίαν, χωρὶς τοῦτο νὰ σημαίνῃ καὶ ἀδιαφορίαν διὰ τὰς τύχας τῆς. Ἐν τῇ ψυχολογικῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ χριστιανισμοῦ αἱ ἐντολαὶ ἀπευθύνονται εἰς ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν ὠφέλειαν, ὁ τελικὸς σκοπὸς τοῦ ἡθικοῦ ἡμῶν βίου εἶναι ἡ καθαρότης τῆς καρδίας, ἄνευ τῆς ὁποίας οὐδεμία ἀγαθουργία ἔχει ἀξίαν.

Αἱ ἀντιλήψεις αὐταὶ βασίζονται ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν Πατέρων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Μοναχισμοῦ, ἣτις ἀνάγεται εἰς τὰ μέσα τοῦ τετάρτου αἰῶνος, μέχρι τῆς μεγαλυτέρας του ἀκμῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφθασε τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα διὰ τῶν Νηπτικῶν Πατέρων τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ὁ Μοναχισμός τῆς Ἀνατολῆς παρακολουθεῖ πιστῶς τὴν θεολογίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία κυριαρχεῖται ὑπὸ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης καὶ εἶναι ἀτέρμων χάρις εἰς αὐτὰ τὰ στοιχεῖα. Μόλις χρειάζεται νὰ εἶπω, ὅτι ἡ τοιαύτη θεολογικὴ τοποθέτησις τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀπολύτως σύμφωνος μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ.

ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΑ ΙΧΝΗ ΤΟΥΣ*

Τοῦ Μητρ. Σάμου καὶ Ἱκαρίας
κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

δ. Στὸ προσκήνιο καὶ πάλι ὁ Πέτρος. Σ' αὐτὸν θὰ ἀποκαλύψῃ ὁ Κύριος τὶς δόλιες τοῦ διαβόλου ἐνέργειες γιὰ τὴ φθορὰ τῶν μαθητῶν. «Ἴδου ὁ Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σιναῖσαι ὡς τὸν σίτον». Νὰ σᾶς ταραξῆ καὶ νὰ σᾶς κλονίσῃ ζήτησε ὁ σατανᾶς. Νὰ σᾶς κοσκινίσῃ, ὅπως κοσκινίζεται τὸ σιτάρι στὸ κόσκινο. Θὰ κινδυνέψῃ, λοιπόν, ἡ πίστις σας. Μὴ σκεφθῆς ὅτι ἐμμεῖνα ἀδιάφορος. Κάτι ἔκανα γιὰ σένα. Προσευχήθηκα. «Ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου». Ἔτσι θὰ ξεπεραστῇ ἡ δοκιμασία. Μετὰ ὅμως μὴ ξεχάσης τοὺς ἀδελφούς σου». Νὰ γίνῃς στήριγμα καὶ παρηγοριὰ γι' αὐτούς. Ἔτσι ὁ Πέτρος μὲ τὴ φροντίδα τοῦ Κυρίου δὲν θὰ χάσῃ τὴν πίστιν. Συγχρόνως ὅμως μὲ τὴ προσφορά τοῦ παραδείγματός του, μὲ τὴ μετάνοια καὶ τοὺς λόγους του, θὰ γίνῃ πολύτιμος συμπαραστάτης τῶν ἀδελφῶν του.

ε. Μετὰ τὸ Δεῖπνο ὁ Ἰησοῦς ξανοίγεται σὲ μιὰ θεϊκὴ καὶ μεγαλόπνοη διδασκαλία. Ἐχωρίζουμε τὴ διδασχὴ, ποὺ βασίζεται στὴν εἰκόνα τῆς Ἀμπέλου. Σ' αὐτὴν ζωηρὰ χρωματίζεται ἡ μεγάλη ἀλήθεια, ποὺ πρέπει νὰ πλαισιωθῇ κάθε ἐργάτῃ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς διακονίας του. «Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα». Λοιπόν, προσοχή. «Ὁ μένων ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν». Γιατί, ὅπως ξέρομε, «τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἄφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἄμπελῳ». Εἶναι πολὺ φυσικὸ αὐτό. Ὅπως φυσικὸ εἶναι καὶ τὸ ἄλλο. Τὸ κλῆμα ποὺ κόβεται ἀπὸ τὸν κορμὸ τῆς ἄμπέλου ὅπωςδὴποτε θὰ ξεραθῇ. Καὶ τέτοια κλήματα «συνάγουσιν... καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσι καὶ καίεται». Χαρακτηριστικὴ εἰκόνα ποὺ δείχνει τὴν ἐσωτερικὴ ἐνότητα ἀνάμεσα στὸ Χριστό, στὸν ἐργάτῃ καὶ στὴ διακονία. Ὁ ἐργάτης τῆς Ἐκκλησίας μπορεῖ τότε ν' ἀντλή δυνάμεις, στὸ λόγο καὶ στὴ δράση. «Ὁ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν». Ὅτι, ζητήσετε στὴν προσευχὴ θὰ γίνῃ. Μὲ τὴ δύναμη τοῦ Κυρίου, ὁ ἁγιασμός τοῦ χαρακτήρα καὶ ἡ πλούσια καρποφορία τοῦ ἔργου στὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου θὰ συντροφεύουν «τὸν κοπιῶντα γεωργόν».

στ. Ἄς βρεθοῦμε τώρα στὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Ἐκεῖ θὰ πῇ ὁ Κύριος στοὺς μαθητές: «Πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ» ὅτι γέγραπται, πατάξω τὸν ποιμένα καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα». Θὰ κλονιστῇ ἡ πίστις σας πρὸς ἐμένα. Καθὼς εἶναι γραμμένο, θὰ θανατωθῇ ὁ ποιμένας καὶ τὰ πρόβατα θὰ δια-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 153 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13-14 τεύχους.

σκορπιστοῦν. Ἐπόμενοιο εἶναι, ὕστερα ἀπὸ τὴν τρομερὴ αὐτὴ ἀποκάλυψη νὰ δημιουργηθῆ, ἀνάμεσα στοὺς μαθητὰς, πανικός. Γιὰ νὰ τὸν ἐξουδετερώσῃ ὁ Κύριος προσφέρει ἀμέσως τὸ φάρμακο. «Μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν». Ὅταν ἀναστηθῶ θὰ πάω πρὶν ἀπὸ σᾶς εἰς τὴν Γαλιλαία καὶ θὰ σᾶς περιμένω. Ἡ γλυκιὰ αὐτὴ πληροφορία διώχνει τὴν ταραχὴ. Οἱ μαθητὰς γαληνεύουν. Ἐαναερῆσαν τὸν ἑαυτὸ τους.

ζ. Θὰ σταθοῦμε ἀκόμα στὸ ἴδιο ὄρος. Ἡ ἀγωνία τοῦ Κυρίου ἔχει κορυφωθεῖ. Καὶ νάτος. «Ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε;» Εἶναι τρομερὸ αὐτὸ πὸ ἀντικρίζει ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἀπαράδεκτο. Ὁ Διδάσκαλος νὰ πορεύεται στὸ Σταυρὸ καὶ οἱ μαθητὰς Του, πὸ γνῶρισαν τὴν τόση ἀγάπη του, νὰ κοιμῶνται; Δικαιολογημένο, λοιπόν, τὸ ἐπιτιμητικὸ ἐρώτημα, «τί καθεύδετε;». Καὶ ἀναγκαῖο. Ἔγινε μήπως καὶ ξυπνήσουν. Χρήσιμη καὶ ἡ προσευχὴ πὸ ἀκολούθησε: «ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν». Ἄλλος τρόπος αὐτὸς πὸ ἐνδυναμώνει. Θωρακίζεται ὁ προσευχόμενος εἰς τὴν ἀπόκρουση κάθε πειρασμοῦ. Καὶ ἐξουδετερώνεται ὁ ὕπνος, πὸ σὲ τέτοιες κρίσιμες στιγμῆς, δὲν εἶναι φυσιολογικὴ κατάσταση. Εἶναι ψυχικὴ κατάπτωση. Φθάνει εἰς τὴν προδοσίαν τῆς ἀλήθειας. Νὰ γιατί καὶ ὁ ἴδιος θὰ προσευχηθῆ. Γιὰ νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν κρίσιμη αὐτὴ ὥρα. Νὰ μερικὲς κραυγὲς αὐτῆς τῆς προσευχῆς, πὸ διέσωσε ὁ Ἰωάννης: «Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου... ἵνα ὧσιν ἐν καθῶς ἡμεῖς... Ἁγιάσον αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ...». Μιὰ προσευχὴ ἐναγώνια, ἀσταμάτητη!... Διαφύλαξε τοὺς μαθητὰς...

η. Ἦρθε καὶ ἡ τελευταία στιγμή. Σὲ λίγο ὁ Κύριος θὰ ἀναληφθῆ εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Κρίσιμη ὥρα γιὰ τοὺς μαθητὰς. Πῶς θὰ μπορῶσιν νὰ ἐκπληρώσιν τὴ μεγάλη τους ἀποστολή; Καὶ νὰ, ἀμέσως: Μόλις ἀκουσαν τὸν Κύριο νὰ τοὺς λέγῃ «νῦν ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με», ἡ λύπη «πεπλήρωκε» τὴν καρδιά τους. Ἀλλὰ μιὰ τέτοια λύπη εἶναι κίνδυνος. Φέρνει τὴν ἀπελπισίαν. Διασκορπίζει τὰ πνευματικὰ ἀποθέματα. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι καὶ πάλι κοντά τους. Συμπαθῆς διδάσκαλος τοὺς λέγει: «Συμφέροι ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω». Καὶ τὸ ἄλλο. Ὅταν θὰ φύγω «οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὄρφανούς». Ἔτσι ἀναπτέρωνει τὸ φρόνημά τους. Γιὰ τὸς βεβαιώνει: «Ἐγὼ ἐρωτήσω (θὰ παρακαλέσω) τὸν Πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας». Καὶ αὐτὸ ἔγινε. Τὴν Πεντηκοστὴ οἱ μαθητὰς «ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου». Ἔτσι «τῷ Πνεύματι ζέοντες» οἱ μαθητὰς ἀναδειχθήσαν «μάρτυρες... ἕως ἔσχάτου τῆς γῆς», «διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν Χριστόν», καὶ μάλιστα «ἐν κόποις... ἐν πληγαῖς... ἐν φυλακαῖς... ἐν θανάτοις...

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ ΤΟΥ ΙΕΡΑΤΙΚΟΥ ΑΙΩΜΑΤΟΣ

Τοῦ ἸΩΑΝ. ΤΗΣ ΚΡΟΝΕΤΑΝΔΗΣ
Πρωθιερέως

Ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ εἶναι ἀδιάφορος πρὸς τὰ γήινα, διὰ νὰ μὴ γιγνεύεται ἀπὸ τὸν ἐχθρόν, ὅταν τελεῖ τὰς ἱεράς ἀκολουθίας καὶ τὰ ἀγιώτατα μυστήρια, ἀλλὰ νὰ φλέγεται πάντοτε ἀπὸ ἀγάπην ἀγνὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς πλησίον, οἱ ὁποῖοι ἔνεκα τῶν ἁμαρτιῶν τῶν καταστρέφονται καὶ σώζονται πάλιν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι! Πόσον ὁμως εἴμεθα ἐπιρρεπεῖς εἰς τὴν ἁμαρτίαν! Πόσον ἰσχυραὶ εἶναι αἱ ὀσμικαὶ μας προτιμήσεις! Καὶ ὅταν ἀκόμη τελοῦμεν τὰ μυστήρια, δὲν κατορθώνομεν νὰ ἀφήσωμεν τελείως κατὰ μέρος τὰς κοσμικὰς φροντίδας καὶ συμπαθείας, εἰς τὰς ὁποίας τὸσον εἴμεθα συνηθισμένοι νὰ ἐμμένωμεν, καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἐχθρὸς ταρασσει, συσκοτίζει καὶ διαφθείρει τὴν διάνοιάν μας, δεσμεύει τὰς καρδίας μας καὶ μὴ συλλαμβάνει αἰχμαλώτους. Καὶ τὸ ἀείζομεν! Μὴ νυστάζης! Ὁ ἱερεὺς θὰ ὄφειλε νὰ εἶναι ἄγγελος μετὰ τὴν ἀνάστασιν τῶν σκέψεών του, μετὰ τὴν ἀγνότητα τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς του, μετὰ τὴν θέρημν τῆς ἀγάπης του πρὸς τὸν Θεόν, τὸν Δημιουργόν τῶν πάντων καὶ Σωτῆρα, καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ἀδελφούς του.

Τί σὲ ἐμποδίζει ἀπὸ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ; Ἡ σὰρξ καὶ ὁ κόσμος! δηλαδὴ, ἡ εὐχάριστος τροφή καὶ τὸ ποτόν, τὰ ὁποῖα κόμουν τὴν καρδίαν ὀκνηράν καὶ παχυλὴν— καὶ ἡ ἐπιθυμία κομποῦ ἐνδύματος καὶ καλλωπισμῶν ἢ διακρίσεων καὶ ἀμοιβῶν ἂν τὸ ἐνδύμα καὶ ὁ ἄλλος στολισμὸς εἶναι καμωμένα ἀπὸ πολὺ ὠραία, χρωματιστὰ καὶ μεταξοῦφанта ὑφάσματα, φροντίζομεν καὶ μεριμνῶμεν, ὅπως μὴ τὰ λερώσωμεν καὶ τὰ σπιλώσωμεν ἢ τὰ σκονιάσωμεν καὶ τὰ βρέξωμεν, ἐνῶ ἡ μέριμνα καὶ ἡ φροντίς, πῶς νὰ εὐαρεστήσωμεν εἰς τὸν Θεόν μετὰ τὰς σκέψεις, τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα, ἐξαφανίζονται, ἢ δὲ καρδία τότε ζῆ διὰ τὰ ἐνδύματα καὶ τοὺς καλλωπισμοὺς καὶ καθ' ὀλοκληρίαν καταπιέζεται ἀπὸ αὐτὰ καὶ παύει νὰ μεριμνᾷ περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἐνώσεώς της μετ' Αὐτοῦ ἂν τοιοῦτόν τι συμβαίη εἰς τὸν ἱερέα, τότε οὗτος παραμελεῖ τὴν προσευχὴν ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του καὶ γίνετα ὄχι φιλόανθρωπος, ἀλλὰ φιλοχρήματος καὶ κενόδοξος, καὶ ζητεῖ ὄχι πλέον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' ὅ,τι εἰς αὐτοὺς ἀνήκει, ἥτοι χρήματα, τροφήν, ποτόν, τὴν εὐνοιάν των, τὴν καλὴν των ἰδέαν περὶ αὐτοῦ, τοὺς καλοὺς των λόγους καὶ τὰς κολακείας των.

ή κακή αντιμετώπιση του μεγάλου προβλήματος που λέγεται γιός σας, από σας την ίδια.

Ἰσθ. : Δὲν σὰς καταλαβαίνω, πάτερ.

Ἰερ. : Νὰ γίνω πιὸ σαφής. Ἡ συμπεριφορά σας ἀπέναντι στὸ παιδί σας, ἀποξένωσε τὸν σύζυγό σας καὶ ἀπὸ σας τὴν ἴδια καὶ ἀπὸ τὸ παιδί σας. Τὸν ἄνδρα σας τὸν θέλατε μόνο γιὰ τὸ πορτοφόλι καὶ γιὰ τίποτα ἄλλο. Γι' αὐτὸ καὶ στὴν θέση του θάλατε τὸ γιό σας. Καὶ γιὰ νὰ ἔχετε τὴν εὐνοια τοῦ γιοῦ σας συγχωρεῖτε σ' αὐτὸν ἕ,τι κάνει, ἔστω καὶ ἂν αὐτὸ στενοχωρεῖ τὸν ἄνδρα σας.

Ἰσθ. : Εἰλικρινά, πάτερ, ἤλθαν στιγμές πού οὔτε ἤθελα νὰ βλέπω τὸν σύζυγό μου, ἀλλὰ ἔχι ὅτι τὸν ἀποξένωσα ἐγώ. Ἡ συμπεριφορά του, ἡ γκρίνια του, οἱ φασαρίες του... ὑπῆρξαν αἰτία τῆς ψυχικῆς διαστάσεως. Τὸ παιδί μας δὲν τὸ πρόσεξε ὅσο ἔπρεπε, ἂν δὲν ἦμουν ἐγώ θὰ ἦταν ὁ χειρότερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, ἀλλὰ ἐγώ... (ἐπαινεῖ τὸν ἑαυτὸ τῆς).

Ἰερ. : Τὴν ἐπομένη Δευτέρα θὰ ξαναπεράσω. Ἐὰν δὲν ἔχετε φύγει θὰ σὰς ἐπισκεφθῶ καὶ πάλι. Σὰς εὐχομαι περαστικά.

Ἰσθ. : Εὐχαριστῶ (κάπως δυσανεκτήμενη πού δὲν τῆς ἀπάντησε στὰ τελευταῖα τῆς λόγια καὶ δὲν τῆς ἔδωσε δίκιο).

Οἱ παρατηρήσεις τοῦ παπᾶ τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ εἶναι πολὺ σωστές. Ἀντιμετωπίζει ἕνα οἰκογενειακὸ κύκλωμα πολὺ συνηθισμένο στὴ σύγχρονη ἑλληνικὴ κοινωνία, πού οἱ συνέπειές του γιὰ τὸ μέλλον αὐτοῦ τοῦ τόπου καὶ τοῦ λαοῦ μας θὰ εἶναι τρομακτικές, ἀλλὰ ἡ ἐπέμβασή του ἢ ποιμαντικὴ εἶναι τραχιὰ. Δὲν εἶναι ἀρκετὸ νὰ λέη τὴν ἀλήθεια ὁ ποιμένας· πρέπει νὰ τὴν λέη καὶ μὲ συμπάθεια. Ἡ ποιμαντικὴ χειρουργικὴ ἐπέμβαση μπορεῖ νὰ εἶναι συχνὰ ἀπαραίτητη, ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνεται μὲ λεπτότητα.

Ἄν, ἀντὶ γιὰ τὴν κατηγορηματικὴ δήλωση ἔκανε τὴν ἐρώτηση: «Μήπως ἔχετε συνδεθεῖ πολὺ μὲ τὸν γιό σας καὶ ἔχετε ἀποξενώσει τὸν ἄνδρα σας;» ἴσως θὰ εἶχε μεταδώσει τὸ ἴδιο μήνυμα ἀλλὰ πιὸ φιλεὺσπλαχνα.

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρομικὲς ἐπιταγὲς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειώνουν καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.

αὐτὴ ἀκάθαρτος, κατ' ἄλλα δὲ στὴν μητέρα τοῦ παιδιοῦ. Ἡ εὐχή αὐτὴ συνήθως ἐπιγράφεται «Εὐχὴ τῆς ὀκταήμερου καθάρσεως» ἢ «εἰς κάθαρσιν γυναικὸς τῆς ὀγδόης ἡμέρας ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτῆς» ἢ «εἰς τὴν μάϊαν», καὶ ἀρχίζει μὲ τὴν φράσι «Κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν», ὁ ἄληθινὸς ἄρτος τῆς ζωῆς...». Ἡ ἴδια εὐχὴ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἀκολουθία τῆς ὀγδόης ἡμέρας, ἀπαντᾷ σὲ μερικὰ χειρόγραφα μὲ τὸν τίτλο «Εὐχὴ εἰς γυναῖκα λεχῶ εἴκοσι ἢ δεκαπέντε ἡμερῶν» καὶ ἐδημοσιεύθη στὸ Εὐχολόγιο τοῦ J. G o a r, 6' ἔκδ., Βενετία 1730, σελ. 264 καὶ ἀπὸ ἐκεῖ παρενεδλήθη στὴν ἔκδοσι τοῦ Μεγάλου Εὐχολογίου Μ. Σ α λ ι β έ ρ ο υ (ἐπιμειλία Ν. Π α π α δ ο π ο Ὑ λ ο υ), Ἀθήνα 1927, σελ. 513. Στὸ κείμενο τῆς εὐχῆς γίνεται μὴ γενικὴ ἀναφορά στὸν καθαρισμὸ καὶ ἁγιασμὸ πού χορήγησε ὁ Θεὸς διὰ τῆς «ἐνσάρκου οἰκονομίας» στοὺς πιστοὺς καὶ ζητεῖ τὸν καθαρισμὸ τῆς λεχοῦς (ἢ τῆς μάϊας) ἀπὸ τὸν ἐπεληθόντα σ' αὐτὴν «σωματικὸν μολυσμὸν» γιὰ νὰ ἁγιασθῇ ἢ ζῆμη τῶν χειρῶν τῆς καὶ νὰ μπορῇ νὰ διατρέφῃ «ἀνεμποδίστως» τοὺς οἰκείους τῆς. Στὸ ἀρχικὸ κείμενο τῆς εὐχῆς ὑπάρχει ἡ φράσι «διὰ τῆς ὀκταήμερου καθάρσεως», πού διασκευάζεται εἰς «εἰκοσαήμερου καθάρσεως» στὴν περίπτωση χρήσεως τῆς εὐχῆς στὴν νεωτερικὴ ἀκολουθία τῶν εἴκοσι ἡμερῶν. Προφανῶς ὁ χρόνος τῶν σαράντα ἡμερῶν, κατὰ τὸν ὅποιο θεωρεῖτο ἀκάθαρτος ἢ λεχῶ, φαινόταν ὑπερβολικὸς, ὥστε νὰ μὴ μπορῇ κατ' αὐτὸν ἢ γυναῖκα νὰ ἐκτελεῖ τὰ οἰκιακά τῆς ἔργα καὶ εἰδικώτερα νὰ ζυμῶνῃ τὸ ψωμί τοῦ σπιτιοῦ τῆς καὶ νὰ μὴν εἶναι καὶ αὐτὸ ἀκάθαρτο. Ἔτσι ἔχει στὴν λειτουργικὴ μας παράδοσι ἡ εὐχὴ τοῦ «μιοῦ σαραντισμοῦ».

Ἔχω τὴν γνώμη, πὼς μὴ καὶ ἡ ἀναχρονιστικὴ αὐτὴ ἀκολουθία δὲν θρῆκε θέσι στὰ ἐπίσημα λειτουργικά μας κείμενα, τὸ καλλίτερο πού ἔχομε νὰ κάνωμε εἶναι νὰ τὴν ἀφήσουμε νὰ ξεχασθῇ. Ἄν καμμιά γυναῖκα ζητήσῃ κάτι τέτοιο, ἄς τὴν συγχαρῇ ὁ ἱερεὺς γιατί μὲ τὴν δύναμι τοῦ Θεοῦ ἀπέκτησε παιδί καὶ ὑποψήφιο μέλος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἄς τῆς εὐχηθῇ τελεία ἀποκατάστασι τῆς υγείας τῆς καὶ ἄς τῆς ἐξηγηθῇ μὲ ἀγάπη πὼς εἶναι ἀρκετὴ ἡ εὐλογία τῆς πρώτης ἡμέρας καὶ ἡ εὐχαριστήριος ἀκολουθία τῆς τεσσαρακοστῆς, κατὰ τὴν ὀρθὴ πρᾶξι καὶ παράδοσι τῆς Ἐκκλησίας.

Γιὰ ὅ,τι ἀφορᾷ στὸν «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει νὰ ἀπευθύνεσθε στὴ Διεύθυνση τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὁδὸς Ἰωάννου Γενναδίου 14, Ἀθήνα (140). Τηλ. 718.327.

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΟΥ ΜΠΡΟΥΚΛΙΝ

Του Πρεσβυτέρου
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

1.

Σε πρόσφατη αίτηση των χιλιαστών, με την οποία ζητήθηκε να άκυρωθῆ ἀπόφασι τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἀναφερόμενη στὴν ἴδρυσιν εὐκτηρίου οἴκου τῶν λεγομένων «μαρτύρων τοῦ Ἰεχωῦδᾶ» περιλαμβάνατο καὶ ἡ ἐξῆς ἐπίσημη δήλωσι:

«Δὲν ἀσκοῦμεν οὔτε προκύπτει ὅτι ἀσκοῦμεν προσηλυτισμὸν ἐν τῇ νομικῇ καὶ οὐσιαστικῇ αὐτοῦ ἐννοίᾳ».

Τὸ ὅτι ἡ χιλιαστικὴ ὀργάνωσι ἰσχυρίζεται τὰ πράγματα αὐτὰ δὲν σημαίνει πὼς ἀνταποκρίνονται καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Γιατὶ ὅπως ἀποδείξαμε στὰ διδύλια μας πρόκειται ἐδῶ γιὰ τὴν πῦρ ἀναξιόπιστη ὀργάνωσι σ' ἄλοκληρο τὸν κόσμον. «Ὅποιοι ἀμφιβάλλει γι' αὐτὸ δὲν ἔχει παρὰ νὰ μελετήσῃ μὲ προσοχὴ τὸ διδύλιον «Ἡ Σκοπιὰ»: Ζωηρότερο φῶς ἢ πυκνότερο σκότος;». «Ἄν τὸ κᾶνῃ μὲ ἀντικειμενικὴ καὶ ἐρευνητικὴ διάθεσι νὰ πεισθῆ ἀπόλυτα».

Τίθεται τὸ ἐρώτημα: Ποιούς λόγους ἔχει ἡ χιλιαστικὴ ὀργάνωσι: νὰ παρασιωπᾷ τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ προβαίῃ σὲ ψευδεῖς δηλώσεις, μάλιστα ἐνώπιον τῶν ἐπισήμων Ἀρχῶν τῆς πατρίδος μας; Ἡ ἀπάντησι στὸ ἐρώτημα αὐτὸ δίδεται μὲ τὸ ἀκόλουθο ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ἐπίσημο περιοδικὸ τῆς ὀργανώσεως:

«Γίνεσθε λοιπὸν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἄπλοῖ ὡς αἱ περισσεραὶ. Ἀφοῦ οἱ ἀντιχριστιανικοὶ λύκοι κηρύττουν πόλεμον ἐναντίον τῶν προβάτων καὶ ἐκλέγουν νὰ γίνουν στὴν πραγματικότητι «θεομάχοι», εἶναι κατάλληλο τὰ ἄκακα πρόβατα νὰ χρησιμοποιοῦν στρατηγικὴ πολέμου ἀπέναντι τῶν λύκων, χάριν τῶν συμφερόντων τοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ. Κανεὶς ἐναντίον τοῦ ὁποίου χρησιμοποιοῦται ἡ στρατηγικὴ αὐτὴ δὲν βλάπτεται ἀδικα ἐξ αἰτίας τῆς, ἐνῶ προστατεύονται τὰ πρόβατα ἢ τὰ συμφέροντα ἐκεῖνα πού ἀξίζει νὰ προστατευθοῦν. Ὁ Θεὸς δὲν μᾶς ὑποχρεώνει νὰ δείξουμε βλακείαν προβάτων καὶ νὰ γίνουμε παίγνια στὰ χέρια τοῦ ἐχθροῦ πού μᾶς πολεμᾷ» (Σκοπιὰ 1956, σελ. 159).

Ἡ χιλιαστικὴ λοιπὸν ὀργάνωσι ἰσχυρίζεται πὼς ὀρίσκειται σὲ ἐμπόλεμο κατάστασι. Ἡ ἴδια ἀποτελεῖ τὸ στρατόπεδο τοῦ «Ἰεχωῦδᾶ», ἐνῶ τὸ ἐλληνικὸ κράτος ἔχει ἐνταχθῆ στὸ στρατόπεδο τοῦ διαδόλου καὶ πολεμᾷ τὴν «ὀργάνωσι τοῦ Ἰεχωῦδᾶ», θίγοντας τὰ συμφέροντά τῆς. «Ἐπειὸ οἱ χιλιαστὲς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ δίδουν στὸν ἐχθρὸ ἀληθινὰς πληροφορίες, θέτοντας σὲ κίνδυνον τὰ συμφέροντα τῆς ὀργανώσεως. Πρέπει νὰ ἀποκρύπτουν τὶς ἀληθινὰς τὸς προθέσεις ἀπέναντι τῶν λύκων». «Ἄν μὲ τὴν ἀνεπιβεβαιωτῆ τῶν αὐτῆ προκύψῃ βλάβῃ γιὰ ὁποιοῦδήποτε καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὸ ἐλληνικὸ ἔθνος, αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ ἀδικία. Εἶναι ἄπλως «στρατηγικὴ πολέμου», μὲ

σκοπὸ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων τῆς ὀργανώσεως».

Ἀντίθετα, τὸ νὰ ἀποκαλύψουν οἱ χιλιαστὲς τὶς ἀληθινὰς τὸς προθέσεις δὲν εἶναι σημεῖο «φρονήσεως», γιατί ἔτσι θέτουν σὲ κίνδυνον βασικὰ συμφέροντα τῆς ἐταιρίας. Τὴν πράξιν αὐτὴ χαρακτηρίζει ἡ «Σκοπιὰ» ὡς «βλακείαν προβάτων», τὰ ὁποῖα μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ γίνονται «παίγνια στὰ χέρια τοῦ ἐχθροῦ» πού τὰ πολεμᾷ, δηλαδὴ στὰ χέρια τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους.

Τί ζήτησε ἡ χιλιαστικὴ ὀργάνωσι ἀπὸ τὶς ἐπίσημες κρατικὰς Ἀρχάς; Νὰ ἀκυρωθῆ ἡ Πράξι τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ὥστε νὰ δοθῆ ἄδεια ἰδρύσεως ἐπισήμου εὐκτηρίου οἴκου τῶν χιλιαστῶν στὴν Ἀθήνα. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ θὰ ἀνεγνωρίζετο πλέον ἡ ἐταιρία «Σκοπιὰ» στὴν Ἑλλάδα ὡς «γνωστὴ θρησκεία» μὲ τὴν ἔννοια τοῦ νόμου καὶ θὰ παρείχετο σ' αὐτὴν ἡ προστασία τοῦ Συντάγματος μὲ ὅλα τὰ εὐεργετήματα τῆς «γνωστῆς θρησκείας».

Δὲν εἶμαστε μισαλλόδοχοι. Σεβόμαστε τὶς πεποιθήσεις τῶν ἄλλων καὶ ἰδιαίτερα τὶς θρησκευτικὰς. Δὲν ἀνεχόμαστε ὅμως τὸ γεγονός ὅτι μιὰ μετοχικὴ ἐταιρία αὐτοαποκαλεῖται «ἀγωγὸς τοῦ Θεοῦ» καὶ χρησιμοποιεῖ τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀπάτην στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, προκειμένου νὰ ἐπιτύχῃ δικὰς τῆς ἀνθρώπινες ἐπιδιώξεις, μάλιστα εἰς βάρος ἑκατομμυρίων θυμάτων τῆς. Μιὰ τέτοια ἀδίσταχτη ὀργάνωσι πρέπει νὰ ξεσκεπασθῆ, γιὰ νὰ προστατευθῆ τὸ ἔθνος μας ἀπὸ σοβαροὺς κινδύνους, ἢ τουλάχιστον νὰ παύσῃ ἡ ὀργάνωσι αὐτὴ νὰ ἔχῃ τὸ θράσος νὰ ζητᾷ καὶ ἐκδουλεύσει ἀπὸ τὸ κράτος, μιὰ καὶ ἐργάζεται συστηματικὰ νὰ γκρεμίσῃ τὰ ἴδια τὰ θεμέλια τοῦ κράτους. Καὶ θὰ παύσῃ νὰ τὸ κᾶνῃ αὐτὸ ὅταν πλέον πεισθῆ πὼς τὰ ὄργανα τοῦ κράτους γνωρίζουν τὸ ἀληθινὸ τῆς πρόσωπο καὶ τὶς πραγματικὰς τῆς διαθέσεις ἀπέναντι στὸ ἐλληνικὸ ἔθνος μας.

Ποιὲς λοιπὸν εἶναι οἱ ἀληθινὰς προθέσεις τῆς χιλιαστικῆς ὀργανώσεως πάνω στὸ θέμα πού μᾶς ἀπασχολεῖ; Τὸ 1914, ἀναφέρει, ἐγκαθιδρύθη «στὸς οὐρανούς» ἡ κυβέρνησι τοῦ Θεοῦ (γιὰ τὴν ἀπάτην σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ παραπέμπουμε στὸ μικρὸ μας διδύλιον: 100 χρόνια ἀπάτης, Ἀθήνα: 1980). Τὴν κυβέρνησι αὐτὴ ἐκπροσωπεῖ ἡ χιλιαστικὴ ὀργάνωσι, ἡ ὁποία εἶναι ἡ μόνη νόμιμη κυβέρνησι στὴ γῆ μετὰ τὸ 1914. Ἐπειδὴ οἱ κοσμικὰς κυβερνήσεις δὲν παρέδωκαν τὴν ἐξουσίαν στὸ Μπρούκλιν, εἶναι ὅλες παράνομες. Καὶ ἐπειδὴ συγκεντρώνουν τοὺς στρατοὺς τοὺς γιὰ νὰ πολεμήσουν τὴν «κυβέρνησι τοῦ Θεοῦ», οἱ χιλιαστὲς ὀρίσκονται σὲ ἐμπόλεμο κατάστασι μὲ τὰ ἔθνη καὶ πρέπει νὰ χρησιμοποιήσουν στὶς σχέσεις τοὺς μὲ αὐτὰ τὴν στρατηγικὴν πολέμου.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Ἀπολογισμός καὶ προοπτικὲς

ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ἢ λειτουργικὸ ἔτος ἀρχίζει τὴν 1η Σεπτεμβρίου. Ἐνκαιρία στὸν καλὸ ποιμένα γιὰ στοχασμοὺς γύρω ἀπὸ ἕνα ἀπολογισμὸ γιὰ ὅ,τι ἐπιτελέσθηκε στὴν ἐνορία του ὡς τὴν ὥρα καὶ γύρω ἀπὸ σχέδια καὶ προοπτικὲς γιὰ τὸν νέο ἐνιαυτό.

Ἀνατρέχοντας στὸ παρελθόν, βλέπει κανεὶς, μαζί μὲ τὰ θεικὰ, ἐπίσης καὶ ἀρνητικὰ στοιχεῖα. Ὅπως παραλείπεις στὸ ποιμαντικὸ ἔργο, πρακτικὴ πὸν ἀποδείχθηκε σὲ ὀρισμένα σημεῖα ἄστοχη, προσπάθειες πὸν δὲν ἔδωσαν καρποὺς. Αὐτὸ τὸ παιητικὸ μορφεῖ ν' ἀποσβεσθεῖ ἐφέτος. Κάτω ἀπὸ τὸ διδακτικὸ φῶς τῆς πικρῆς πείρας. Μὲ τὸν ἀνανεωμένο ζῆλο. Μὲ τὴν ἀναζήτησιν καὶ ἐφαρμογὴ ἄλλων μεθόδων.

Οἱ μέρες πὸν ἐξακολουθεῖ νὰ μᾶς δίνει ὁ Κύριος, ὑπαγορεύουν αἰσιοδοξία. Ὅ,τι δὲν ἔγινε σωστὰ ἢ δὲν ἔγινε καθόλου χθές, μορφεῖ νὰ ἐπανορθοθεῖ σήμερα καὶ αὔριο. Μᾶς τὸ βεβαιώνει ἡ ἴδια ἡ θεία Χάρη, «ἢ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα».

Μιά ἀπὸ τίς πρῶτες διακόνισσες

Η ΑΓΙΑ ΦΟΙΒΗ, πὸν τιμᾶται τὴν 3η αὐτοῦ τοῦ μηνός, εἶναι πρόσωπο τῆς ἀρχαϊκῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι, τὰ στοιχεῖα τοῦ συναξαρίου τῆς θρόσκονται στὴν Καινὴ Διαθήκη. Μνημονεύεται στὸ χωρίο Ρωμ. ιστ' 1-2: «Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κερκεραῖς, ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἀγίων καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ὧ ἂν ὑμῶν χρῆξῃ πράγματι καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐργειῶν καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ». Πολλοί, ἔτσι τὴν θεωροῦν κομιστρια τῆς Ἐπιστολῆς αὐτῆς τοῦ Παύλου στοὺς πιστοὺς τῆς αἰωνίας πόλεως. Δὲν εἶναι ὅμως ἀπόλυτα βέβαιο. Γιατὶ ἄλλοι, μὲ ἐπιχειρήματα, ὑποστηρίζουν ὅτι τὸ κομμάτι Ρωμ. ιστ' 1-20 εἶναι ἐπίλογος ἐνός ἀνιγράφου τῆς πρὸς Ρωμαίους σταλμένου στοὺς χριστιανοὺς τῆς Ἐφέσου.

Ὅ,τι ἀξίζει περισσότερο νὰ σημειώσουμε, εἶναι πὸς ἡ ὥραία αὐτὴ ψυχὴ, πὸν ἀνῆκε σὲ μίαν ἀπὸ τίς πρῶτες διακόνισσες τῆς Ἐκκλησίας, ἀγκάλιασε μὲ τὴν στοργὴ τῆς τὸ μεγάλο Ἀπόστολο, πὸν μ' ἐγνωμοσύνη παραδίδει τὸ ὄνομά τῆς στὴν ἀθανασία.

Στὸ φῶς ἐνός ψαλμικοῦ στίχου

ΣΤΟΥΣ ΚΑΙΡΟΥΣ μᾶς, οἱ πολλοὶ δὲν βλέπουν τίς ἀξίες τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Ἐχοντας φρόνημα σαρκικό, ἀδιαφοροῦν γι' αὐτές. Δὲν τίς ἐποπιεύονται. Τὸ μόνον πὸν τοὺς ἐνδιαφέρει, εἶναι ὅ,τι ὑποθάλλει τὸν πηλὸ πὸν φοροῦν.

Ἔτσι, εἶναι ἐπόμενο νὰ νιώθουν πάντα ἀνικανοποίητοι. Γιατὶ, καθὼς λέει ἕνας ἀρχαῖος ἐκκλησιαστικὸς συγγραφέας, ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ εἶναι ἐκ φύσεως χριστιανικὴ. Ἔχει δηλαδὴ πλασθεῖ ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ βροσκοεῖ σ' Αὐτὸν τὴν μακαριότητα πὸν διψᾷ.

Ἡ τόσο λοιπὸν στεγνὴν θρησκευτικὰ ἐποχὴ μᾶς ἔχει μιά ἀνεπαίσθητη ἀλλὰ πραγματικὴν προετοιμασία γιὰ νὰ ἀκούσῃ τὸ χριστιανικὸν λόγον. Χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνει, μὲς ἀπὸ τὴν φαινομενικὴν ἀδιαφορίαν τῆς, αὐτὸν ποθεῖ.

Ἔτσι, οἱ καλοὶ ἐργάτες τοῦ Ἐθαγγελίου δὲν βλέπουν νὰ ἀποβαίνουν ἀκαρποὶ οἱ κόποι τους. Μὲ τὸ ἔργο τους, θυμίζον τὸν ψαλμικὸν στίχον πὸν λέει ὅτι ὁ Θεὸς «ἐθετο ποταμοὺς εἰς ἔρημον» (Ψαλμ. ρστ' 33). Οἱ ψυχές, σὰν τὸ στεγνὸν χῶμα, πίνουν ἄπληστα τὸ γάμα τῆς οὐράνιας διδασχῆς.

Μὲ φόβο καὶ χαρὰ

ΕΝ ΟΥΡΕΙ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ τοῦ Τιμίου Στανροῦ, ἄς ἐνοτερονισθοῦμε ἐγκαιρα τὴν προτροπὴν τοῦ ἱεροῦ ἑνωδοῦ (Δοξαστικὸ τοῦ Ὁρθρου): «Ἀδὸ τὸν ἀσπασόμεθα τῇ χαρᾷ καὶ τῷ φόβῳ, διὰ τὴν ἁμαρτίαν ὡς ἀνάξιοι ὄντες· χαρᾷ δὲ, διὰ τὴν σωτηρίαν, ἣν παρέχει τῷ κόσμῳ». Ἄς περιπυχνθοῦμε ἀπὸ τὴν ἄσπασοῦμε τὸ Ἐύλο τῆς Ζωῆς, κυριαρχημένοι ἀπὸ τὰ δύο εὐλογημένα αἰσθήματα πὸν εἶναι προσφνὰ στὴ σωστὴ προσκύνησή του. Ἀπὸ τὸ δέος πὸν ἐμπνέει ἡ συνείδηση τῆς ἀναξιότητός μᾶς. Καὶ ἀπὸ τὴν ἀγαλλίαση πὸν γεννᾷ ἡ σκέψη ὅτι ὄχι μόνον ἐμεῖς προσωπικὰ ἀλλὰ καὶ ὄλοι οἱ πιστοὶ δρέπουμε ἀπ' αὐτὸ τὸ νοητὸ Δένδρο τῆ σωτηρία.

Τὸ ἐνοριακὸ ἔργο

ΑΝ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΜΕΝΟ σὲ ἔδαφος μᾶλλον περοροισμένο, ἡ πείρα κάθε ἐφημερίου τὸν πληρορορεῖ ὅτι τὸ ἔργο του στὴν ἐνορία ἐνέχει μεγάλες δυσκολίες. Ἀπὸ τὴν στιγμή πὸν τὸ ἄρχισε, τὸν εἰδοποιῶσε ὁ Κύριος: «Ἐτοιμάσον τὴν ψυχὴν σου εἰς πειρασμόν» (Σοφ. Σειρ. θ' 1). Αἴγες οἱ ψυχές πὸν καλεῖται νὰ ποιμάνει. Ἀλλὰ οἱ εὐθύνες του γιὰ τὴν κάθε μιά εἶναι τεράστιες. Ἡ μεταχειροσή τῆς —προβληματικῆ— ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ φωτισμὸ καὶ συμπιρασσίαση ἄνωθεν. Δηλαδὴ ἀπὸ τὴν Θεία Χάρη.

Δὲν δικαιολογεῖται λοιπὸν φόβος. Δὲν ἐπιρορεπεται ἀποθάρρυνση. Εἶναι δυσκολίες πὸν συνθέτουν σκοτεινὴν εἰκόνα. Ἀλλὰ ὄχι ἀνυπερόβλητες. Κατανικῶνται ἂν βοηθήσει ἡ Θεία Χάρη, στὴν ὁποία ὁ καλὸς ποιμένας ξέρει νὰ ἐπαφίεται. Καὶ τότε, «ἢ νῦν ὡς ἡμέρα φωτίζεται» (προβλ. Ψαλμ. ρλη' 12).

ΘΛΙΒΕΡΟΙ ΠΑΡΕΙΣΑΚΤΟΙ

Τοῦ κ. ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς πού ἦλθαν στοὺς γάμους τοῦ γιοῦ του, ὁ βασιλιάς τῆς Παραβολῆς εἶδε καὶ ἕναν πού δὲν φοροῦσε κατάλληλο ἔνδυμα. Καὶ τὸν ἀποδοκίμασε (Ματθ. κβ' 11-12).

Εἶχε καλέσει πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, ἀξίους καὶ ἀναξίους, ἀναφέρει τὸ ἱερό κείμενο (στίχ. 8-10). Σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴ πού πήραν, οἱ δούλοι τοῦ φώνασαν στὸ γαμήλιο συμπόσιο ὅλους ὅσους βρῆκαν στοὺς δρόμους καὶ τὰ σοκάκια, χωρὶς νὰ ἐξετάσουν τὸ ποιὸν τοῦ καθενός, χωρὶς νὰ δώσουν προσοχὴ ἂν ἦταν φτωχὸς ἢ πλούσιος, ῥαίσιος ἢ ἀσχημος, ὑγιής ἢ ἀνάπηρος, δίκαιος ἢ κακοποιός.

Ἀπὸ τὸν βασιλιά ὑπετάχθη ἐπίεικτα καὶ ἀνοχὴ ἀπέναντι σὲ ὅλο αὐτὸ τὸ πολυποικίλο πλῆθος, πού ἔλαβε μέρος στῆ νυφικὴ γιορτῆ. Ἄνοιξε γιὰ ὅλους τὶς θύρες τοῦ παλατιοῦ του. Εἶχε γιὰ τὸν καθένα μιὰ θέση ἑτοιμῆ στ' ἀνάκλιτρα, πού τριγύριζαν τὸ τρυφηλὸ τραπέζι.

Ἀλλὰ ὅταν ἡ αἴθουσα γέμισε ἀπὸ τοὺς προσκαλεσμένους καὶ ὁ βασιλιάς μῆκε γιὰ νὰ ἰδῆ τὰ πρόσωπά τους, σταμάτησε μπροστὰ σ' ἕναν ἀπ' αὐτοὺς καὶ σκυθρῶπασε. Γιατί ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος δὲν ἦταν οὔτε καλύτερος οὔτε χειρότερος ἀπὸ τοὺς λοιποὺς. Ἀλλὰ κάτι τὸν ξεχώριζε. Μιὰ παράλειψή του δὲν τὴν ἀνέχθηκε, δὲν τὴν παρείδε ὁ ἀμφιτρώων. Ὁ προσκαλεσμένος ἐκεῖνος δὲν εἶχε ντυθῆ ἀνάλογα μὲ τὴν περίστασι. Εἶχε πάει στὸ παλάτι μὲ τὰ καθημερινὰ του ρούχα. Ρωτήθηκε ἀπὸ τὸν βασιλιά γι' αὐτὴ τὴν ἀμέλεια. Καὶ ἐκεῖνος —σημειώνει ὁ Εὐαγγελιστὴς— «ἐφιμώθη», δηλαδὴ ἀποστομώθηκε, σάστισε καὶ δὲν ἤξερε τί ν' ἀποκριθῆ.

Οἱ πόρτες τοῦ Παραδείσου εἶναι ἀνοιχτές γιὰ ὅλους, χωρὶς καμμιά διάκριση. Μπορεῖ ὁ καθένας νὰ μῆκε ἐκεῖ, χωρὶς νὰ ρωτηθῆ ἂν εἶναι εὐγενής ἢ ἀσχημος, Ἰουδαῖος ἢ ἐθνικός, ἀρσενικός ἢ θηλυκός, δούλος ἢ ἐλεύθερος, ὅπως λέει ὁ Παῦλος: «Πάντες υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Οὐκ ἐν Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλληνας, οὐκ ἐνι δού-

λος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἐνι ἄρσεν καὶ θῆλυ» πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἕστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. γ' 26, 28).

Ἀλλὰ, ἂν ὅλες οἱ ἐπίγειες διακρίσεις δὲν ἔχουν καμμιά σημασία γιὰ νὰ μῆκε καὶ νὰ μείνῃ κανεὶς στὴν ἄνω χαρὰ, ἀπαιτεῖται ὡστόσο μιὰ προϋπόθεσι. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχη «ἔνδυμα γάμου». Εἶναι ἀπαραίτητη, γιὰ νὰ δεῖξουμε ὅτι τιμᾶμε τὸν τόπο καὶ τὸν Κύριο τοῦ τόπου, ἢ κατάλληλη στολή. Ἡ περιβολὴ ἐκεῖνη πού ταιριάζει στὸ θεῖο συμπόσιο.

Ποιὸ νὰ εἶναι ἄραγε αὐτὸ τὸ ἔνδυμα; Τί νὰ ἐννοῆ ἢ Παραβολὴ κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ σύμβολο; Μήπως ἕναν ἀπ' ἀρχῆς ἐνάρετο θῖο, μιὰ καθαρότητα καὶ λάμψη ψυχικὴ πού πρέπει νὰ τὴν ἔχη κανεὶς ἀνεκκαθῆν; Ὁχι βέβαια. Ἡ Παραβολὴ μιλά εἰς ἄλλα: Ὁ βασιλιάς ἐστελεε νὰ καλέσουν στοὺς γάμους τοῦ γιοῦ του ὄχι μόνο τοὺς ἀγαθοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς πονηροὺς, ὄχι ἀποκλειστικὰ τοὺς δικαίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς. Τὸ ὅτι εἶσαι ἁμαρτωλός, δὲν σημαίνει καθόλου ὅτι δὲν ἔχεις ἐλευθέρην εἴσοδο στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Πάντα διατηρεῖς αὐτὸ τὸ δικαίωμα, ἀκόμη καὶ ἂν ἔχῃς φθάσει στὰ ἔσχατα ὅρια τῆς ἐνοχῆς. Ὁ Θεὸς καλεῖ καὶ σένα, σοῦ ἔχει ἑτοιμὸ τόπο. Γι' αὐτὸ —λέει ἢ Παραβολὴ— ἐστελεε τοὺς δούλους του νὰ φωνάξουν συνδαιτυμόνες ὄχι μόνο στοὺς δρόμους, ἀλλὰ καὶ στίς «διεξόδους» (στίχ. 9) τῶν δρόμων, στὰ τρίστρατα, παντοῦ.

Πρέπει ὅμως νὰ φορέσης «ἔνδυμα γάμου», γιὰ νὰ παραστής στὸ οὐράνιο τραπέζι. Καὶ αὐτὸ τὸ ἔνδυμα εἶναι ἡ πίστη στὸν Χριστό, ἡ μετάνοια, ἡ ταπείνωσι, ἡ ἀγάπη καὶ ὅλες οἱ ἄλλες ἀρετὲς πού γεννᾶ ἡ πίστη.

Καὶ βέβαια μπορεῖς νὰ μῆκε, ὅσο βαθεῖα καὶ ἂν ὀλίθησες στὸ κακό. Ὅσο καὶ ἂν ὁ πρότερος θῖος σου εἶναι κηλιδωμένος, ἐμφορτος ἀπὸ φταιξίματα δεινὰ καὶ ἀποτρόπαια. Τὸ παρελθόν δὲν ἔχει καμμιά δύναμη πάνω στὴ θεῖα Χάρη, πού σώζει κάθε ψυχὴ, ἀπαλλάσσει ἀπὸ κάθε ἐνοχῆ. Γιατί εἶναι μιὰ Χάρη πού πηγάζει ἀπὸ τὸν Σταυρὸ τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐκεῖνος ἔχυσε τὸ αἷμα του γιὰ μᾶς. Αἷμα πού πλένει καὶ καθαρίζει καὶ «λευκαίνει ὑπὲρ χιόνα» (Ψαλμ. ν' 9) τὸν πεσμένο ἄνθρωπο.

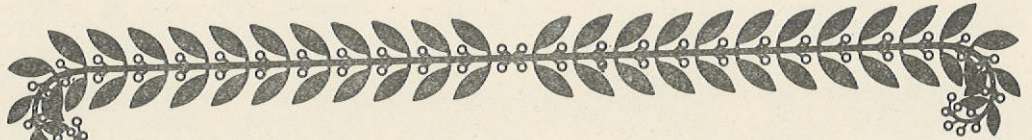
Μπορεῖς λοιπὸν νὰ μῆκε στὸ θεῖο μέλαθρο καὶ νὰ μείνῃς, ἀλλὰ μ' ἕναν ὄρο: ν' ἀλλάξεις τὴ λερωμένη καὶ τριμμένη καθημερινὴ φορεσιά τῶν γηίνων βλεψῶων καὶ νὰ περιβληθῆς τὴ γιορταστικὴ ἔνδυμασσία τῶν θεαρέστων λογισμῶν καὶ πράξεων.

Οἱ προσκαλεσμένοι τοῦ βασιλιά δὲν εἶχαν ἀκριβῶς τὶς ἴδιες ἐνδυμασίαις γάμου. Ἄλλων ἦταν φτωχικές, ἄλλων πλούσιαις. Ἄλλων ἦταν ἀπὸ μετάξι καὶ χρυσᾶ κεντήματα, ἄλλων ἀπὸ ἀπλό λινό καὶ ἄλλων ἀπὸ φτηνὸ ὕφασμα. Ἦταν ὅμως ὅλες οἱ στολὲς αὐτὲς φανερὰ καθαρές καὶ λαμπρές. Ἔτσι καὶ στὴν πραγματικότητα, ἡ θεῖα βασιλεία δὲν θὰ εἶναι γεμάτη ὁμοίομορφες ἀρετὲς οὔτε τῆς ἴδιας ἀξίας.

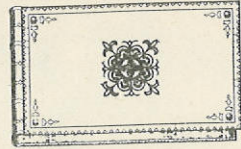
Ἄλλοι ἀπὸ τοὺς συνδαιτυμόνες θὰ ἔχουν πάνω τους τὴν πορφύρα τοῦ μαρτυρίου. Ἄλλοι τὴν ἄσπρη βύασο τῆς ἀσκήσης. Ἄλλοι τὰ λιπότερα ἐνδύματα τῶν συνηθισμένων ἀρετῶν. Ὅλοι ὅμως θὰ εἶναι ντυμένοι ἀνάλογα μὲ τὴν σημασία τοῦ τόπου καὶ τοῦ γεγονότος, ὅλοι θὰ φοροῦν «ἔνδυμα γάμου».

Μὴ φοβᾶσαι λοιπὸν, ἂν δὲν διαθέτῃς πολὺτιμη φορεσιά, δηλαδὴ μεγάλες καὶ ἐντυπωσιακὲς ἀρετὲς. Ὁ θεῖος βασιλιάς δὲν θὰ σὲ ἀποδοκιμάσῃ, ἀρκεῖ νὰ εἶσαι ντυμένος καὶ μὲ λίγες, ἀρκεῖ νὰ εἶσαι τυλιγμένος μὲ τὸ νοητὸ ὕφασμα τῆς μετάνοιας καὶ τῶν στοιχειωδῶν ἔργων τῆς ἀληθινῆς πίστεως.

Ὅσοι ὡς τὸ τέλος τοῦ βίου τους πάνω στὴ γῆ δὲν ἀνένηψαν, θὰ ἔχουν τὸ κατάντημα τοῦ θλιβεροῦ ἐκεῖνου προσώπου. Στερημένοι τὸ «ἔνδυμα γάμου», θὰ πεταχθοῦν ἀπὸ τοὺς «διακόνους», τοὺς ὑπηρετῆς τοῦ Θεοῦ βασιλιά, στὸ σκοτάδι τῆς Κόλασης (στίχ. 13). Πράγμα πού θὰ γίνῃ κατὰ τὴ Σунτέλεια, ὁπότε ὁ Χριστὸς θὰ ξαναγορῆ στὴ γῆ (Δεύτερη Παρουσία) καὶ θὰ κρίνῃ ζῶντες καὶ νεκροὺς.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

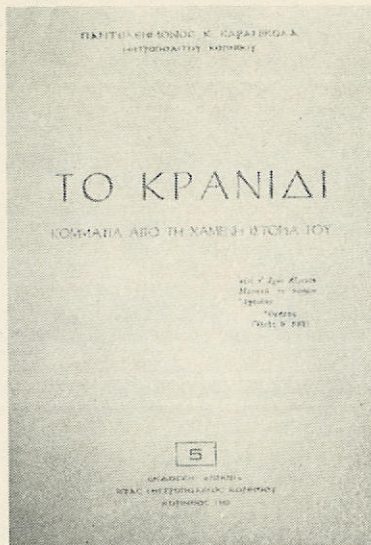
ΤΟ ΚΡΑΝΙΔΙ

Του Σεβ. Μητροπολίτου Κορίνθου

κ. Παντελεήμονος

«Το Κρανίδι» είναι μία νέα, ιστορικοφιλολογική προσφορά του πολυγραφότατου Ποιμενάρχη της Κορίνθου κ. Παντελεήμονος Καρανικόλα.

Πρόκειται για «κομμάτια από τη χαμένη ιστορία» του Κρανιδιού ελεγμένα και σχολιασμένα από τον συγ-

γραφέα που με ξεχωριστή επιμέλεια τα παρουσιάζει, συνθέτοντας την ιστορία του μέρους που γεννήθηκε.

Με αγάπη και ιστορική ευθύνη ο Σεβασμιώτατος σημειώνει στα «Προλεγόμενά» του:

«Το πρώτο μέρος του βιβλίου αποτελείται από το ιστόρημα για το Κρανίδι, αληθινό και ευσυνείδητο, που είναι βασισμένο απόλυτα, στα κείμενα και στα έγγραφα, και που συμπληρώνεται με άλλες ιστορικές μαρτυρίες και με περίληψη πληροφοριών και άλλων εγγράφων, που τα χρησιμοποιήσαμε...».

Τέτοιες υπεύθυνες, ιστορικές μελέτες των ιδιαίτερων πατριδών μας, πού, οι πιο πολλές, συχνά, προέρχονται από πόνο, μεράκι και ευθύνη για την αλήθεια του τόπου μας,

αποτελούν τεράστια συμβολή στην αναζήτηση της πραγματικής φυσιογνωμίας της πατρίδας μας. Είναι πηγές, που βοηθούν, αποφασιστικά, το μεγάλο ιστορικό γιά να συνθέσει το βιβλίο της Ελλάδας. Μέσα από τις τοπικές περιγραφές των ανθρώπων, των γεγονότων, παραλείπει άλλο το μεγαλείο, το πείσμα ζωής και τα πνευματικά κατορθώματα ενός Λαού, του ελληνικού, που σε καμμία περίπτωση δεν έχει διάθεση, να παραιτηθεί από τη φωτεινή πορεία του. Διαπιστώνει κανείς, συχνά, ότι από τον Όμηρο ίσαμε τις μέρες μας ή κάθε πόλη, το κάθε χωριό, ή κάθε γειτονιά της χώρας αυτής, έχει τους ίδιους ανθρώπους, που αποτελούν μία φυλή με έκπληκτική ζωτικότητα και πνευματική διάρκεια. Στοιχεία που βγαίνουν άκοπα, μέσα από την καθημερινή ζωή των γνωστών και άγνωστων ανθρώπων, όπως τους περιγράφει ο Σεβ. Κορίνθου κ. Παντελεήμονος, απ' το νέο βιβλίο του «Το Κρανίδι».

Φς

ΔΙΑΛΟΓΙΣΜΟΙ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟ

ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Του Άθ. Π. Κανελλόπουλου

Με ευκαιρία τα διακόσια χρόνια από το θάνατο του εθναπόστολου Κοσμά του Αιτωλού, ο κ. Άθ. Κανελλόπουλος κυκλοφόρησε σε βιβλίο πενήντα μεγάλων σελίδων τη διάλεξη που έκανε στα Χανιά προσκαλεσμένος από την Όρθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, το καλοκαίρι του 1979.

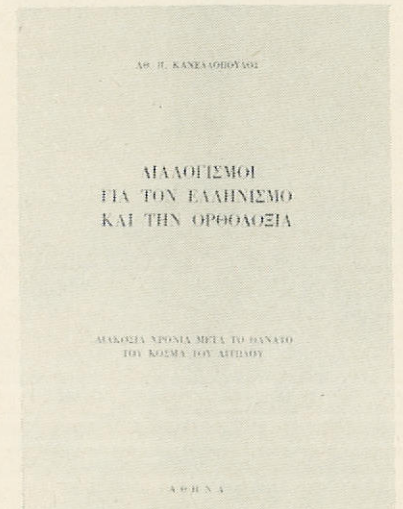
Πρόκειται για μία ανάλυση ενός από τα πιο βασικά θέματα του νεοελληνισμού, που ο κ. Κανελλόπουλος με δεξιοτεχνία διαπραγματεύεται.

Γράφει στα «Εισαγωγικά» του:

«Η Ζωή και το έργο του ηγαιού αυτού νεοέλληνα και βιβλικού προφήτη ήταν ένα αληθινό οδοιπορικό-γεωγραφικό και πνευματικό. Πού τελειώνει το οδοιπορικό αυτό; Ποιά μηνύματα πρακτικής συμπεριφοράς για την Έκκλησία και την Πολιτεία πηγάζουν από το έργο και τη διδασχία του; Ός ποιό βαθμό το έργο και ή διδασχία του μπορεί να είναι σήμερα χρήσιμος προσανατολισμός;

Το οδοιπορικό αυτού του φλογερού κασμοκαλόγηρου τερματίστηκε στην άγχονη του Βερατίου ή συνεχίζεται στη ζωή των νεοελλήνων;»

Ερωτήματα καυτά, που δεν αναφέρονται μόνο στο βίο και στο έργο του εθνομάρτυρα και ιερομάρτυρα, αλλά αποβλέπουν βασικά στην «άνιχνευση των εθνικών και θρησκευτικών μηνυμάτων της διδασχίας του». Μάλιστα, στις μέρες μας, που όλα γίνονται και λέγονται πολύ φω-

ναχτά και «πολύ ανιστόρητα, οι «διαλογισμοί...» του κ. Άθ. Κανελλόπουλου, έρχονται να μας έρεθίσουν σε μία απροκατάληπτη τοποθέτηση εθνικής και πνευματικής αυτοσυνειδησίας. Κι είναι το πρώτο και το έσχατο που πρέπει να όριοθετήσουν οι νεοέλληνες στις κρίσιμες αυτές ώρες των προσανατολισμών και των ανακατατάξεων.

Η ιστορία βοά για τη θεμελιακή, πνευματική αϋθυπαξία μας. Τα πεδία της δοκιμασίας, των «αποδείξεων» και της απροκατάληπτης παρηγορίας περιμένουν τις παρατάξεις των εκλεκτών του Έθνους και της Όρθοδοξίας. Ό κ. Άθ. Κανελλόπουλος ήχει με τους «διαλογισμούς» του την έναρξη της αναζήτησης. Είναι «πολεμιστήριο σάλπισμα» για τη σύνδεσή μας με τη διάρκεια και τις αληθινές καταβολές της ύπαρξής μας.

Φς

"Επειτα από τόν Α' τόμο, πού πρόσφατα επίσης κυκλοφόρησε, ό άκαταπόνητος και πολυγραφότατος πρωτοπρ. Ευάγγελος Μαντζουνέας δημοσίευσε και τόν Β' τόμο, ό όποιος περιλαμβάνει τό ισχύον στην Έλλάδα Έκκλησιαστικό Δίκαιο, βάσει τών Έρωτων Κανόνων και του νέου Καταστατικού Χάρτου (Ν. 590/1977). Στά 12 κεφάλαια του τόμου (σελ. 300) εξετάζονται ειδικώτερα: Τά περί της Έλλαδικής Έκκλησίας,

Ανάμεσα στα τόσα βιβλία πού έχουν γραφτεί κατά καιρούς για τόν Ίησοϋ, άλλα θετικά και άλλα άρνητικά, τό βιβλίό του Β. Μεσσόρι «Υπόθεση Ίησοϋς» πού κυκλοφόρησαν πρόσφατα οι εκδόσεις «Πορεία πνευματική», άποτελεί μιá από τις πιό άναντίλεκτες και άποφασιστικές λύσεις στό «πρόβλημα» Ίησοϋ.

Πρόκειται για μιá έκτεταμένη έρευνα ένός ιταλού δημοσιογράφου πάνω στό μεγαλύτερο παράλογο της ιστορίας, πού παύει νά είναι «πρόβλημα» μέ την πίστη.

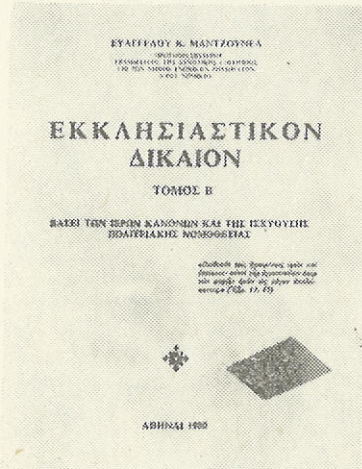
Στό έρώτημα ποιός είναι ό Ίησοϋς της Ναζαρέτ ή έπιστήμη δέν μπορεί νά δώσει μιá θετική άπάντηση. Ωστόσο, ό Μεσσόρι άποδειχνει ότι με κανένα τρόπο δέν μπορεί ή έπιστήμη νά ισχυρισθί ότι ό Ίησοϋς δέν είναι γιός του Θεοϋ.

Αντίθετα όλα συνηγορούν κι όλα φανερώνουν τή μιá και άταλάντευτη άπόδειξη: ότι δηλ. ό Ίησοϋς τό μόνο πού μπορεί νά είναι, είναι Θεός μαζί και άνθρωπος, πού διχοτόμησε τήν ιστορία και πού ως Ίησοϋς Χριστός, άποτελεί τόν προαιώνιο Λόγο του Θεοϋ πού αναγγέλληκε και λατρεύτηκε από καταβολής κόσμου».

Ό συγγραφέας μελέτησε τις σημαντικότερες έργασίες, σκέψεις και έρευνες. Στόχος είναι νά άπαντήση στα καυτά έρωτήματα: Ύπήρξε πράγματι ό Ίησοϋς; Πού όφείλεται ή δυναμικότητα της διδασκαλίας του; Τί σημαίνει ό Ίησοϋς — «Υιός του Θεοϋ»; Ποιά ή ιστορική άξία τών ευαγγελίων;

Και άπαντάει σ' όλα αυτά ό σ. μ' ένα σαφή, ένθουσιώδη και γεμάτο ειλικρίνεια τρόπο. Τέτοιο τρόπο πού έκανε τό βιβλίό νά έπανεκδοθί στην Ίταλία 21 φορές μέ περισσότερα από ένα εκατομμύριο αντίτυπα και νά έχη μεταφρασθί σε 14 τουλάχιστον γλώσσες. Κι άκόμα νά δεχθί νά τό προλογήση ό θεωρητικός του Μαρξισμού Λούτσιο Λομπάρδο Ράτσιντε, πού μεταξύ τών άλλων γράφει: «Στήν ένανθρώπινη του Θεοϋ αυτού συγκεντρώνεται ή μεγάλη ιδέα πού άναστατώνει τήν ιστορία του ανθρώπου, ό όποιος δημιουργεί μόνος του τή σωτηρία και τήν αιωνιότητά του».

Όλόκληρο τό βιβλίό μέ 300 σελίδες χωρίζεται σε έννέα κεφάλαια: «Και άν ήταν άλήθεια;». Ό άγνωστος και ένοχλητικός Θεός;». «Ίησοϋς Χριστός, ό προαιώνιος Λόγος του Θεοϋ πού αναγγέλληκε και λατρεύτηκε από καταβολής κόσμου», «Τό πλήρωμα του χρόνου», «Τρεις υποθέσεις», «Ταλαιπωρίες μιás κριτικής», «Ό μύθος και ή ιστορία», «Από πού είσαι;», «Αν είναι άμφιλεγόμενο». Φς

ή ένότητα τών επί μέρους αυτοκεφάλων Έκκλησιών, σχέσεις Κράτους και Έκκλησίας, οι διαποιμίνοντες Μητροπόλεις Αρχιερείς, άρμοδιότητες και καθήκοντα Μητροπολιτών, Μητροπολιτικά Συμβούλια και Γραφεία, έφημέριοι - διάκονοι - ιεροψάλτες, Ίεροί Ναοί και Ένορίες, έκκλησιαστικοί ύπάλληλοι, Έκκλησιαστικοί Όργανισμοί της Έλλαδικής Έκκλησίας και Κανόνες Λειτουργίας Έκκλησιαστικών Όργάνων.

Τό έργο έλαβε ύπ' όψη όχι μόνο νομοκανονικές αλλά και φιλολογικές πηγές και βοηθήματα, έκτός φυσικά από τόν νέο Καταστατικό Χάρτη και τούς Κανονισμούς και τις Κανονιστικές Διατάξεις πού εκδόθηκαν έως τώρα.

Και ό Β' τόμος θα άποβή χρήσιμο βοήθημα στα Όργανα της Διοικήσεως της Έλλαδικής Έκκλησίας, στους αίδεις. έφημέριους και τούς έκκλησιαστικούς ύπάλληλους.

Ε. Π. Α.

Κ ά θ ε Σ ά β β α τ ο ὤ ρ α 10,15' - 10,30' π.μ. άκούτε από τό ραδιόφωνο της ΕΡΤ (Α' Πρόγραμμα) τή νέα έκπομπή του Γραφείου Τύπου της Έκκλησίας

«Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΟ ΛΑΟ».

Μιá έκπομπή πού μιλάει με ειλικρίνεια στον ευσεβή Λαό μας για θέματα της Έκκλησίας πού τόν ένδιαφέρουν.

—Προβολή τών θέσεων της Έκκλησίας.

—Απαντήσεις στους άμφισβητίες.

—Ένημέρωση για τήν ποικίλη έκκλησιαστική δραστηριότητα.

Άκούτε όλοι τήν έκπομπή «Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΟ ΛΑΟ».

Ένα άκόμη δημόσιο βήμα στην ύπηρεσία της άλήθειας για τήν Έκκλησία και τό Λαό μας.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΝ ΤΟΥΣ ΕΦΗΜΕΡΙΟΥΣ

Συμπαράσταση

στούς Άγιους Τόπους

Ἡ ἐπάνδρωση τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος καὶ γενικὰ ἡ συμπαράσταση τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας στὰ προβλήματα τῶν Ἁγίων Τόπων καὶ τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων θὰ γίνῃ μὲ κληρικούς τῆς Ἐκκλησίας μας, πού θὰ μεταβαίνουν ἐκεῖ μὲ ἀπόσπαση γιὰ ὠρισμένο χρονικὸ διάστημα.

Αὐτὸ ἀποφάσισε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐπεὶ ἀπὸ εἰσήγησης εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς. Γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῆς ἀποφάσεως ἔχει σταλῆ στοὺς Σεβ. Μητροπολίτες ἡ ὑπ' ἀρ. 2269/80 Ἐγκύκλιος καὶ ζητεῖται ὅπως κάθε Μητροπολίτης ἀποστείλῃ ὀνομαστικὴ κατάσταση τῶν ἱερομονάχων πού ὑπηρετοῦν στὴ Μητρόπολὶ του, ὥστε ἀπ' αὐτοὺς νὰ ἀποσπῶνται κάθε χρόνο ὠρισμένοι, πού θὰ καλύπτουν τὶς ποικίλες ἀνάγκες τῆς Σιωνιτιδᾶς Ἐκκλησίας.

Παράταση τοῦ Ν. 346/76

Τὴν παράταση ἰσχύος τοῦ Νόμου 346)1976, γιὰ τὸν τρόπο πληρώσεως ἐφημεριακῶν θέσεων καὶ συστάσεως Εἰδικῶν Σχολῶν ἱερατικῆς μορφώσεως, Ζήτησε ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ Νόμου ἔληξε στὶς 31 Αὐγούστου 1980, ἀλλὰ ζητήθηκε ἡ παράτασή του, γιὰτὶ, σύμφωνα μὲ τὴν ἀποψη τῆς Ἱ. Συνόδου, «ἀπεδείχθη λίαν εὐεργετικὸς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, καθ' ὃ ἐπέλυσε κατὰ τὸ πλεῖστον τὸ πρόβλημα τῶν ἐφημεριακῶν κενῶν εἰς ἐνορίας κάτω τῶν πεντακοσίων κατοικῶν, εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπαίθρον».

Ἀρχαιρεσίες

στὸν Ἰ.Σ.Κ.Ε.

Γιὰ τὸν προσεχῆ Νοέμβριο ὠρίσθηκαν οἱ ἀρχαιρεσίες στὸν Ἱερὸ Σύνδεσμο Κληρικῶν Ἑλλάδος.

Ὁ Σύνδεσμος καλεῖ τὰ μέλη του πού θέλουν νὰ θέσουν ὑποψηφιότητα, νὰ ὑποβάλουν σχετικὴ αἴτηση

μέχρι τὴν 20ῆ Ὀκτωβρίου. Στὴ σχετικὴ ἀνακοίνωση σημειώνεται ὅτι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴ συμμετοχὴ στὶς ἀρχαιρεσίες εἶναι καὶ ἡ ταμειακὴ τακτοποίηση τῶν μελῶν.

● Ὁ Ἰ.Σ.Κ.Ε. διαμαρτυρήθηκε ἐντονα στοὺς ὑπουργοὺς Προεδρίας, Ἐθν. Παιδείας, Δικαιοσύνης καὶ στοὺς Εἰσαγγελεῖς Ἀρείου Πάγου καὶ Ποινικῆς Διώξεως Ἀθηνῶν, γιὰτὶ θεατρικὸ «ἔργο» μὲ ἀνεπίτρεπτο τρόπο «ὑποσκάπτει θρησκευτικὰ καὶ ἔθνικὰ θεμέλια ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ ἠθικὰ βάθρα οἰκογενεῖας καὶ παιδιῶν μας».

Στὶς Χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ.

Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ συγκροτήθηκε ἀπὸ τὴν Διορκὴ Ἱερὰ Σύνοδο, μὲ σκοπὸ νὰ μεταβῇ στὶς Χῶρες - Μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος καὶ νὰ μελετήσῃ ἐπὶ τόπου τὶς προϋποθέσεις πού διέπουν σ' αὐτές, τὶς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Νέας Σμύρνης κ. Χρυσόστομο, τοὺς Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Τιμ. Τριβιζᾶ καὶ κ. Ἰω. Σακελλαρίου καὶ τὸν αἰδευμένον Πρωτοπρ. κ. Δημ. Δρίτσα, καὶ πρόκειται προσεχῶς νὰ ἐπισκεφθῇ τὶς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. Ἡδὴ ἡ Ἱ. Σύνοδος μὲ ἐγγραφὸ τῆς Ζήτησε «πᾶσαν δυνατὴν διευκόλυνσιν καὶ συμπαράστασιν» ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Γαλλίας, Θυατείρων, Γερμανίας, Αὐστρίας, Βελγίου, Τρανουπόλεως καὶ Σηλυβρίας.

Καταδικάστηκε ἱερέας

Μὲ τὴν κατηγορία γιὰ «ἀντικαθεστωτικὴ δραστηριότητα καὶ προπαγάνδα», καταδικάστηκε στὶς 28 Αὐγούστου στὴ Μόσχα ὁ ὀρθόδοξος ἱερέας Γκλέμπ Γιακούιν, σὲ πενταετὴ καταναστασιακὰ ἔργα καὶ ἰσόχρονη ἔξορία στὸ ἐσωτερικὸ τῆς χώρας.

Στὴν ἀπολογία του ὁ ὀρθόδοξος ἱερέας ἀρνήθηκε τὶς ἐναντίον του κατηγορίες καὶ ἰσχυρίστηκε ὅτι οἱ δραστηριότητές του ἦταν ἀπλῶς τὰ θρησκευτικὰ καὶ ποιμαντικὰ του καθήκοντα. Στὴ διάρκεια τῆς δίκης

τοῦ ὁ ρώσος συγγραφέας Ἀλέξανδρος Σολτζενίτσιν, κάτοχος τοῦ βραβείου Νομπέλ, εἶχε δηλώσει σχετικὰ:

«Ἡ σοβιετικὴ κυβέρνησις ἀναγκάζεται γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ νὰ δεῖξῃ ὅτι φοβάται τὴν πίστη στὸ Θεὸ καὶ νὰ καταπιέσῃ τὰ δικαιώματα τῶν πιστῶν...».

Ἐκκλησιὴ γιὰ ἱερεῖς

Στὴν Ἱ. Μητρόπολιν Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου δὲν ὑπηρετεῖ οὔτε ἕνας ἐφημέριος Α' Κατηγορίας! Γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν ἔλλειψη αὐτὴ ὁ Σεβ. κ. Σπυρίδων, κάνει ἐκκλήσῃ γιὰ δύο ἱερεῖς, πτυχιούχους ἀνωτάτης σχολῆς. Εὐπρόσδεκτοι εἶναι καὶ οἱ διορισμένοι ὡς καθηγητές ἢ ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ διορισθοῦν παράλληλα σὲ σχολεῖα Μέσης Ἐκπαίδευσεως. Οἱ ἐνορίες θὰ παραχωρήσουν στοὺς ἱερεῖς δωρεάν κατοικία, οἱ δὲ ἐκ νοτίου Ἑλλάδος κληρικοί δικαιοῦνται καὶ τοῦ εἰδικοῦ ἐπιδόματος 50σ)ο στὸ βασικὸ μισθό. Οἱ κενὲς ἐφημεριακὲς θέσεις εἶναι τῶν Ἱ. Ναῶν Ἀγίου Δημητρίου Κάτω Νευροκοπίου καὶ Ἀγίου Παντελεήμονος Γαζώρου.

Νέοι συνταξιούχοι

τοῦ TAKE

— Τζανουδάκης Ἐμμανουήλ, ἱερέας, Β)4, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 21.048, ἐπάπαξ 360.479.

— Ἀναγνωστάκης Ἰωάννης, ἱερέας, Β)4, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 21.048, ἐπάπαξ 334.427.

— Οἰκονόμου Κων)νος, ἱερέας, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 17.592, ἐπάπαξ 324.499.

— Λάμπρου Βασίλειος, ἱερέας, Γ)6 ἔτη ὑπηρεσίας 32, σύνταξη 14.425, ἐπάπαξ 322.186.

— Κουτούρα Δέσποινα, πρεσβυτέρα, Β)4, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 10.524, ἐπάπαξ 369.364.

— Ἀδᾶμ Ἰωάννης, ἱερέας, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 17.592, ἐπάπαξ 331.893.

Ε.Π.Α.